

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 28 ВЕРЕСНЯ 1911. ЧИСЛО 39.

VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, September 28, 1911. No. 39.

Звіт

з річного засідання Головного Уряду Р. Н. Союзу, відбувшогося в Джерзі Сіті, Н. Дж. на днях 5., 6., 7., і 8. вересня 1911-го року.

(Дальше).

Запомаг, гол. екз. комітет ухвалив виплатити дві, і то з „Фонду Бідних“, обі на підставі свідощтв убожества; одну, в сумі 25 дол. виплачено Анні Сташинин, від. 241, Ньюарк, Н. Дж., а другу в сумі 50 дол. Іванови Ябчаник, від. 15, Бофало, Н. Й.

Судових справ мав Р. Н. Союз дві. Францішка Сацко заскаржила Р. Н. С. о виплату запомаги в сумі 1000 дол. по її мужу. Після статута, вона не мала ніякого права до сеї запомаги, однак головний езекутивний комітет, розваживши, що така судова справа потягнула-б що найменше 200 доларів коштів, порішив її мирно полагодити; і її дійсно полагоджено ціною 150 дол. Друга судова справа ще не покінчена і вона має ся так: Ілія Гавран судовою дорогою зажадав від Р. Н. Союзу виплачення суми 450 доларів з посмертної запомаги по Андрею Сметані, котрі йому небіщик записав. Позаяк однак Ілія Гавран не належав до ніякої з клас спадкоємців, означених статутом, тому головн. езекут. комітет відмовив виплати.

На засіданню з 7-го мая 1911 р. ухвалено зробити угоду з редактором і друкарнею, в справі видання календаря на 1912 рік. Отсю угоду підписали пп. А. Цурковський і К. Кирчів, згоджуючи ся видати календар в таким самим форматі, як на рік 1911-ий, з тим, що з днем 1-го грудня 1911-го року календар має бути готовий до розсилки по відділах Р. Н. Союзу.

Запомаг невивпланих єсть шість:

- 1) по бл. п. І. Гаврані, з року 1907, невивплачено . \$1000.00 (з причини, що нема ще дотепер правних спадкоємців);
- 2) по бл. п. Николаю Репа, від. 14, St. Louis, Mo., в сумі . \$1000.00 (виплату здержано по тій причині, що спадкоємець не належить до ніякої з клас приписаних статутом);
- 3) по бл. п. Йосифі Панц, від. 13, Троу, N. Y., в сумі \$600.00 (з причини, що правні дальні спадкоємці ще не зголосили ся; жінка його померла а дітей він не мав);

- 4) по бл. п. Ілії Жидльовичу, мужу Насті Жидльович, членкині, від. 3, Olyphant, Pa., в сумі . \$400.00

(по тій причині, що муж перевистав вік 45 літ тоді, як вона вступила до Р. Н. Союзу; він родив ся в році 1856; вона вступила в 1905 р., отже тоді він мав 49 літ життя);

- 5) по бл. п. Юрію Волинку, від. 52, Holyoke, Mass., в висоті . \$1000.00

(не виплачено тому, позаяк не відомо про ніяких спадкоємців);

- 6) по бл. п. Андрею Сметана, від. 3, Olyphant, Pa. \$660.00 (не виплачено тому, позаяк та сума була записана людям, котрі не належали до ніякої класи, приписаної статутом);

В сей спосіб сума невивпланих посмертних запомаг виносить . \$4660.00

За час мого однорічного урядованя слідуючі головні урядники зрезигнували, або виступили з організації:

п. Василь Гришко зрезигнував з уряду головного контролора; його резигнацію прийнято до відома і на його місце покликано п. Теодозія Каськова з Newark, N. J.;

п. Евген Гвоздик, вибраний головним контролором, перестав бути членом Р. Н. Союзу, а тим самим мусів уступити і з гідности свого уряду; його суспендував відділ за неплачене членських вкладок; на його місце зівстав покликаний п. Конет. Поступак з MeAdoo, Pa.;

п. Митренко з Олифант, вибраний радним, став опісля головним урядником подібної організації і тому, на підставі статута, стратив свій уряд в Р. Н. Союзі; на його місце покликано п. Сильвестра Маркевича з New Alexandria, Pa.

Зі скарг, згадати тут треба на скаргу, подану деkim з сьвященства на голов. редактора, п. О. Стеткевича, з жаданем, безпроволочного його усунення, позаяк він виступає проти церкви і віри. По вислуханю виводів п. Стеткевича, головний уряд признав толкованє п. редактора за достаточне, однак все таки застеріг ся проти усяких статей і дописий, кидаючих хочби тїнь неслави на наше сьвященство.

Заворушення по відділах. Зараз по XI-ій конвенції деякі одиниці, невдоволені з ухвал, поробили много заколоту і заворушень по відділах. Хоча знищити нашу організацію,

порозбивали вони відділи, позабирали маєтки відділів, як се було прим. в Taylor, Pa., Scranton, Pa., Olyphant, Pa., Ambridge, Pa., Buttler, Pa., Mc Kees Rocks, Pa., Cannonsburg, Pa., Herkimer, N. Y., Youngstown, O., і т. п. Члени, що остали ся вірні нашій організації, були наражені на розбишацькі напади і напасти, та приходило ся їм переносити всякі переслідування. Частина сьвідоміших одиниць, яка лишила ся при нашій організації, оставала без ніякого братського маєтку. І у всяких таких справах заєсїгди удавали ся до мене, щоб я поміг їм відібрати забраний маєток. Великої помочи я їм подати не міг, бо всюди треба було вести довгі судові справи, котрі потягнулиб за собою великі кошти. Де я міг, то всюди приїздив і особисто, намовами, угодами, персвазією, а подекуди, де були менчі кошти, то і судовою дорогою, відбирав зрабовані братські каси і віддавав їх оставшим в відділі членам.

Під пору точать ся ще два такі процеси о відданє братських маєтків, а іменно в Ambridge, Pa. і Canonsburg, Pa.

Крім повисших справ, моїм обовязком було ще:

1. Провадити книгу померших членів;
2. давати поручення на виплату всіх запомаг;
3. підписувати всі асигнати і чеки для всіх виплат;
4. виписувати порядковє число чеків на всіх виплатах;
5. провадити протокол фонду сирітського, котрий виносить тепер \$42,621.20 без проценту;
6. приймати братства в члени Р. Н. Союзу і подавати всякі письменні інформації;
7. висилати гроші до старого краю по померших членах Р. Н. С. і переписуватись зі сторонами;
8. на всякі інтерпеляції або запитання властей судових або других урядів відповідати писемно;
9. відповідати на всякі листи членів, або нечленів;
10. старатись полагоджувати спори в відділах і ставитись перед властями судовими в справах організації;
11. мати нагляд над маєтком Р. Н. Союзу; який він є, се Вам викажуть книги фінанс. секретаря і касієра;
12. пильнувати діловодства гол. рекорд. секретаря; число членів нашої організації покажуть Вам книги рекордового секретаря;
13. Крім всіх моїх повисших обовязків, я взяв ще один обовязок на себе, а іменно заняв ся збіркою запомаги на страйкерів в Вестмореланд Кавнті; усього назбирав я від членів Р. Н. Союзу суму \$620.47, котрі то гроші я виплатив слідуючим відділам Р. Н. Союзу: 82, 35, 25, 227, 41, 80 і 207.

Тепер буде се вже Вашою річю, Пов. Панове, розсудити, чи господарка Р. Н. Союзу провадилась але чи

добре, і чи гол. предсідатель сповняв свої обовязки точно.

Тим закінчую своє справозданє.

По закінченю справозданя наступила над ним дискусія.

По довшій дискусії справозданє гол. предсідателя одобрено і прийнято до відома як було читанє.

По скінченю дискусії гол. предсідатель заявив присутним, що від якогось часу западає постійно на здоровлю, та на пораду лікарів мусить на якийсь час залишити всяку умову працю; на тій підставі просить о відпустку.

По короткій дебаті ухвалено уділити головному предсідателєви відпустку на 3 місяці, почавши від дня 15-го вересня 1911. р. Дальше ухвалено, що підчас його неприсутности, його уряд має обняти містопредсідатель. — На тім закінчено перший день нарад і засіданє відложено до слідуючого дня.

Другий день засідання.

По Службі Божій, котру відправлено о год. 8-ій в місцевій церкві, відбуло ся посьвяченє дому Р. Н. Союзу, котрого довершив Впреп. о. М. Валог, духовний управитель Р. Н. Союзу.

По скінченю церемонії посьвяченя розпочало ся засіданє о год. 10-ій перед пол.

Відчитано протокол з попереднього дня; позаяк гол. секретарі були заняті складанєм своїх звітів, проте на внесенє п. Стефановича, попере п. Ядловським, прийнято, щоби для точного переведеня протоколу покликати п. С. Маркевича, що і прийнято.

До зложеня справозданя покликано паню місто-предсідательку, котра зазначила, що ніякого справозданя не може складати, позаяк не мала ніякої нагоди до полагоджувания справ Р. Н. С., та годить ся зі справозданєм гол. предсідателя.

(Дальше буде).

E177 КОНКУРС.

Русьна греко-католицька парохія сьв. Ап. Петра і Павла в Jersey City, N. J. потребує руського греко-кат. сьвященнина, який розпочав би свої душпастирські обовязки в як найскоршій часі. Голоситись просимо листовно на адресу: S. Milanowicz, Box 84, Jersey City, N. J.; а устно на адресу: S. Milanowicz, 62 Sussex Str., Jersey City, N. J.

Комітет парохіальний.

ОБРУСИТЕЛІ.

Життя із суспільного життя поліської країни.

Н. ЛАНСЬКОЇ.

З великоруського переклала ***

(Дальше).

І в отой ппр всяких інтриг, дво-значних відносин, грошевих хабарів, сплетень, вірних фактів і вигаданих байок, доносів і безіменних листів, в тоту тяжку атмосферу зашкварених імен, ошуканства, підкупства, улачних хабарів і таємного здоров'я, побираних і даваних соток і тисячок, попав ротмістр Зиков! Справедливий, палкий з натури, а не обізнаний з законами, легкодушно пустився брести проти води, маючи собі за обов'язок стояти по стороні, котра йому здавала ся справедливою. Зикова всі відшурвали ся. Петро Іванович виразив ся в своїм кружку, хоть ніколи не було його звичаєм так нещадно виражатися, що „одна паршива лівця ціле стадо поганить“; доктор Пшепрашинський, у котрого дома була, як говорять, лабораторія калічення тіла, назвав його божевільним; виборний Плятон Антонович, хитаючи своєю мудрою головою, сказав, що „один в поли не воєк і що плисти против води тяжко“... То була велика правда, потверджувана щоденною практикою життя. І коли Зикова всі ганили, то пана Скорлупського, секретаря, вихвалювали під небеса: він не лише вишукував параграфи, він навіть укладав нові підходячі, він був на висоті своїх многосторонніх талантів і став ся душею того кружка, котрого головою був Петро Іванович Лупинський. Вони були нппогрішми і неохибні в матерії параграфів і циркулярів, ротмістр противно робив вічно похибки, зраджуючи велику несвідомість річи: кожде засідане кінчило ся якоюсь зловіщою увагою, ущипливим словом, зневажачим натяком. Коли Зиков зачав говорити, всі усміхали ся іронічно, Петро Іванович крутив вуси, а раз навіть з тиха засвістив собі... Загальна, головна справа пішла в забуте, відсунулась назад, а на верх вийшли лише особисті згляди. Але слава Богу, пан Скорлупський не дрімав, він переморгував ся з бурмістром Ільком Степановичем, нахивував і підшентував старшинам, заглядав до конскрипції, докладно знав житє кожного Мортка і Берка, укладав і змінював згідно з обставинами протоколи. Такий розважний і дбаючий чоловік був неоцінений в тім хаосі, який тут панував.

Зиков остаточно не знав що робити, хоть і дуже добре розумів, на чім утримує ся нікчемний інтерес; але судія страшив його переступством після арт. 1055; прокуратор, намовляючи на протест, домагав ся однакою юридичної підстави, документальних доказів, а Зиков, не маючи ніякої юридичної підстави лише самі догадки, ставав мовчки і лише розводив руками на велику радість судії Натана Петровича. Але ротмістр не міг довго вагувати ся і зіставати в непевності. Одного ранку із стін військової канцелярії рознесла ся по місті вість, що Зиков зробив остаточний крок: забравши голос, ротмістр заявив офіційно:

1) що він не солідарний з діяльністю членів комісії;
2) що він не вірить в тотожність тих жидів, котрі являють ся до побору і
3) що не вірить тим взятим з улілиці депутатам, котрі нібито потверджують тотожність жидів.

Таке явне порушене всіх правил гармонії, такий диссонанс серед комісії сьпіваючої під лад „пана маршалка“, розгнівали всіх членів, бо всі порозу-

мили дуже добре, що їм відбрас ся ласий кусник і в додатку такий, що сам біжить до рота — треба лише рот отворити завчасу. Один тільки Плятон Антонович, умивши руки як Пилат, по тихо посьмівав ся, будучи безпечний за себе і в душі щиро жалувал Зикова, відгадуючи наперед, хто виграє битву.

Х.

Підчас коли наше товариство, заінтересоване наслідком того поєдинку, суетилось і роздувало огонь між двома ворогами, Тетяні Николаївні після приповідки: на стрільця і звів біжить, — прийшло ся взяти безпосередний уділ в справах побору. Проходжуючи ся одного разу недалеко за містом коло криміналу, увиділа таку сцену: знакома їй салдатка, Варвара, припершись плечима до плота, з увагою слухала якогось сільського парубка, котрий утираючи слези рукавом кожущини, щось живо розповідав їй. Мужик нарікав, тітка Варвара розважувала його.

— Коли вже Плятон Антонович казали, то вже то певно правда, він не ошукає!

Тетяна Николаївна задержала ся, випитала ся, і довідавшись від салдатки о що річ іде, мимоволі примушена була взяти уділ в мутнім вирітх пересправ.

— А ти пожалуй ся, Корнійчику, пожалуй ся! чи вже на них суду нема ніякого? От, ласкава пані, — обернувшись вона до Тетяни Николаївни, — до війська його беруть, а він один син у вітця, а старий каліка робити не годен, а у него самого сего літа дитина народила ся. Покажи, Корнію, свій льос, не бій ся, не відоймуть!

Корній пошсбортав за пазухою і витяг відти якусь сорокату платину; в платині була старанно завита маленька карточка; на одній стороні картки було написано невизначним почерком: Корній Десятників, а на другій стороні Ч. 94 і чийсь підпис. Тетяна Николаївна зараз пізнала знаомий почерк Лупинського. В сорокатім платку містились окрім сего ще інші документи, але що відчитувати все те серед дороги було не нарочно, то Тетяна Николаївна зазвала Корнія, аби йшов за нею до її дому; тітка Варвара стала його осьмілювати.

— Іди, іди за ними, вони тобі порадять... Боїть ся! — сказала, хитаючи сумно головою, — застрашили чоловіка — всего боїть ся. Ей пані ласкава, сьогодні від ранку вже третій раз у місті... Іди, іди, не уймай ся! — Молодий хлопець, несміло усміхаючись заплаканими, синими очима, пішов за Тетяною Николаївною.

XI.

Корній Десятників жив в сусіднім селі коло міста, числив ся до міщан і підлягав власті ради міської. Головою тої добродійної інституції був бурмістр Ілія Степанович Монеткин. Ілія Степанович довго постукував до дверей того храму, довго перебував ся то сим то тим із дня на день, в однім часі був помічником у помічника секретарського, відтак і сам став секретарем і побираючи 7 р. 51 коп. на місяць, хитро мудро вибудував два дома. Потому йому повело ся: вибрали його бурмістром, по мому того, що був раз суджений за присвоєне собі чужої власности. Як його вибрали, а головнo, як той неважний вибір затвердили — то лиш Господу Богу відомо; але він дуже скоро розгосподарив ся і показав всі свої здібности. Вперед, бувало, Ілія Степанович лише гнув хребет і кланяв ся, був покірний, услужний, навіть поліцаїв уважав за начальство;

тепер він лише відклонював ся тим, що перед ним угинали ся, високо цинив свої заслуги і горнув „до себе“ обома руками. На той час був уже жонатий. Разом з достоїнством побільшили ся і його видатки і той, вперед услужний і покірний чоловік, став ся тепер ненаситним змієм: все, що підпадало під власть міської ради, було обложено поголовним податком, а така нещоденна оказія, як побір військовий, була для него правдивим золотим дощем.

Особливо великі вимоги мала його жінка, з роду панна Манернова. Вихована ся межи желізком і модним журналом, в гардеробі пані Ядвіги Яблонської, жінки попередного пана маршалка, вичувшись причісувати ся модно і погорджувати мужиком, панна Манернова перекинувшись в мадам Монеткинову і повзяла також тоту амбіцію: не бути гіршою від других. І лишила ся на заді, замітала довгим плешом болото і сьміте помісті, так само як судіва, секретарова і справникова; так як „пані маршалкова“ зачала носити білі рукавички і пуклі з льоками, а навіть, прости їй Господи, вигадала пити якісь мінеральної води — вона, що з роду не кушала иншої води, лише з ріки! Але хтож оплачував всі тоті нікчемні забаги дармоїдки чужої праці і чужих грошей? Розуміє ся, все той нужденний сїряк, все той Корній Десятників, не маючий ніякого уділу в добробаті ані мадам Монеткинової ані „пані маршалкової“, — той нужденний сїряк, котрий може кушати м'яса лише два рази на рік — на Різдво і на Великдень, а мащені чоботи уважає таким люксом, який можна собі позврити лише на великий празник і то від услівем, аби до церкви і з церкви нести їх не на ногах, але для пошанівку на палиці на плечех.

Корній Десятників прийшов на сьвіт божий з одного готового наукою; знав він, що сам собою нічого не значить, а наоборот, начальство може все: може підсунути, як до вподоби затвердити і також без найменшого упину обалити закон. До того треба лиш було умітно брати ся, а що ціла умітність залежала від штуки свататись в пригідний час до чужої мошонки, то мужицька мошонка, як який невичерпаний банк, стояла відкрита кожного часу для кожного маючого власть над мужиком: з неї не черпав лиш той, у кого в душі шевелила ся та невидима річ, що називають людською совістю.

XII.

Припровадивши мужика до дому, зачала Тетяна Николаївна розпитувати, але на біду нічого не могла зрозуміти з неясної бесіди Корнія Десятникова: він розповідав щось про бурмістра, Ілію Степановича, про конскрипцію, про гостинці, а вкінці про якісь „полученці“, котрі його найгірше турбували. Тетяна Николаївна прикидала на поміч свого кухаря, а той поговоривши з Корнієм, об'яснив річ відразу: із його виводу показало ся, що льос витяг за Десятникова бурмістр в несприсутности його, хоть сам забезпечував його перед тим, що його до війська відібрати не можуть, бо він з літ уже вийшов. „Полученці“ значило ополченці, а про гостинці кухар лише усміхнув ся і махнувши рукою, сказав: звісно деруни!

Нещастє того спало на Корнія цілком несподівано: молотив він на гумні горох, коли прийшов возний з міста і зараз взяв його з собою, не позволив навіть до хати вступити. В канцелярії упхав бурмістр перепудженому мужакови льос в руки, а коли Корній, опам'ятавши ся, хотів щось

казати, то бурмістр виправив його за двері, не маючи часу вислухувати його бесіди. З канцелярії кинув ся Корній до пана Морощка, котрий займав ся покутним писарством; пан Морощко написав йому за рубля як найдешевше поданє і післяв ще до попа за метрикою, без котрої те поданє не було би важне. Десятникови прийшло ся тепер робити правдиву вандрівку. Ідучи до попа, уприсив Корній якогось жидка, щоб побіг до Барсукивки і щоб розповів все вітцю. За дві години плів ся старий, кривий порбатий отець, з мошонкою в пазусі, ратувати сина від біди. Але показало ся, що виратувати не легко. Піп довго важив ся, але против урядового письма не мож було уперти ся і видав метрику, в котрій стояло ясно, що Корнію Десятникови 25 літ, що уже чотири роки жонатий, і що єдиний син у 60-літнього батька-каліки. То було майже спасенє. З метрикою і з поданєм в руках кинулись тато з сином до військового уряду.

Пан Морощко сильний в праві і в надії другого рубля, божив ся, що 25 літних не беруть до війська і справив їх просто до військового уряду — „Він там найстарший, його просить!“ — научував пан Морощко.

— Предсідателю поклоніть ся, — радив якийсь жидок, — від него все залежить.

— До Плятона Антоновича насамперед ідіть!

— Ой, не слухайте люди! До справника насамперед: він, бачу, і малим вдоволяє ся.

— До справничихи! — крикнув хтось з гурту і всі зареготали ся.

— Ой ні! ідіть насамперед до дoктора, до того, що Ізакowi Марголі на биль зубів примовляв, — сказав якийсь молодий салдат і знов розніс ся веселий регіт з посеред гурту. Конець кінцем не знаючи куди і як, товкли ся батько з сином всюди, куди їх посиляли, всюди щось витягали із за пазухи, кланяли ся, просили і вкінці допросили ся того, що у предсідателя витрутили їх за двері, доктор Пшепрашинський запитав ся просто „скільки дадуть“ — посол Плятон Антонович пообіцяв вставити ся за ними, а ублаганий якимсь подарунком бурмістр коротко відповів, що хоть метрика є, однакж подання приймати не можна, бо — запізно.

— Таке право вийшло, що не можна! розумієте? — говорив він випроваджуючи мужиків і стискаючи в руці баякнот.

Мужики вийшли від бурмістра в найбільшій розпущі: знали вони з досьвіду, що коли вже раз право против них, то значить справа програє. Старий пробував ще раз піти до посла, а Корній ідучи до дому, стрітив ся на дорозі з Орловою. Тетяна Николаївна посумніла, не знаючи як помочи мужикови. Кухар зрозумів її догадки по своєму.

— Вони, прошу пані, — злодії — лайдаки, лише пан ротмістр справедливий чоловік, — сказав їн сьміло, — а що вже той секретар!... то і говорити нема що... Оногда чоловік один мені розказував: приходить, каже, з Турлова жид один від кагалу і мовчки кладе перед него на стіл пачку банкнотів. І той ні слова і другий ні слова, а перед комісією як покаже ся який жид з Турлова, то всі кричать: „нездібний“.

(Дальше буде.)

ПРИЄДНУЙТЕ ЧЛЕНІВ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

Ньюйорська школа реміснич.

(Ковель).

Вечірній курс рисовання моделів до плиткої металевої роботи, розпочинає ся в тім самім часі, що курс попередній і ставить ті самі вимоги. Щоб отримати свідоцтво, жадає ся учащаня на два шістьмісячні курси. Денний курс розпочинає ся 26-го грудня і триває до 27-го марця; вписове вносить \$40 для учеників в віці від 17 до 25 літ. Сей відділ дає дуже старанно оброблений курс в загальнім рисованню моделів і надає ся для тих людей, що працюють в індустріяльних закладах, де знане розкладу моделів єсть вартісне або вимагане. Наука тикає ся виключно тільки розвитку моделів, а не конструкторської роботи. Головний розвиток пунктів ліній рівнобіжних і розвиток трикутованя. В кождім проблемі головний важний пункт старанно і ясно викладає ся. По розв'язанню проблеми і зрозумінню його значіння, вимагає ся від ученика застосування тих задач до подібних проблемів йому достарчених.

Вечірній курс електричний розпочинає ся 25. вересня, а кінчить ся 27. марця. Наука відбуває ся в понеділок, середу і п'ятницю від години сьомої до пів до десятої. Приймає ся учеників від 17-го до 22-го року життя і вимагає ся учащаня на три шістьмісячні курси, щоб отримати сертифікат. Вписове за перший курс вносить 16 доларів, а останні два курси по 8 доларів, знижені до половини ученикам з дуже добрим поступом.

Курс денний розпочинає ся 4-го грудня, кінчить 29-го марця. Наука відбуває ся денно від пів до 10-ої рано до четвертої пополудни, з винятком суботи, коли то запрають салю шкільну о 12-ій годині в полудне. Вимагає ся повного чотиромісячного учащаня, щоб отримати сертифікат. Вписове вносить \$40. — Курс розпочинає ся обведенням електричних дротів до освітлюваня і практичними до того інструкціями. Перепроводжене рур через драти електричні, футрини і листви, як також всі способи перепроводженя дротів електричних до світла в середині будинків. Потім наступає наука о генераторах (generator), моторах, батареях запасних і всіх потрібних інструментах в рекордованю і контролюванню електрики. Кінцеві виклади обіймають курс телефонів, дзвінків і систем алярмуючих перед злочинцями. Цінні технічні інформації уділяє ся ученикам через цілий курс науки за допомогою викладів і демонстрацій. Позаяк тільки певне число учеників може користати з курсу вечірнього, тому, в разі зголошеня ся більшого числа студентів, школа застерігає собі перепроводжене вступного іспиту, при котрім звертають увагу на початкові рахунки і ті, котрі виявляють ся найліпше при іспиті з арифметики (рахунків), зістануть прийняті на курс.

Вписуватись на денний курс повинні лишень сі, котрі мають добре поняття о дробах і числах десяткових, а школі прислугує право приймати учеників в старшій віці. Відділ електричний обіймає салю 65x112 стіп, отже досить велику до практикованя на ширшу скалю. Між машинами електричними знаходять ся також динамо-мотори струй простих і змінних і дослідних інструментів. Сей курс в теперішнім поступі в світлі електричним повинен звернути увагу молодих людей, бо в жаднім ремеслі не дає ся так відчувати брак рук, як в праці електричній, яка має перед собою знамениту будучність.

Наука столярства уділює ся лишень денно від 8.30 до 4. години

пополудни, від 4. грудня до 27 марця. Вписове вносить 40 доларів, а приймає ся учеників від 17 до 24 року життя. Сей відділ дає ґрунтовні і практичні вправи столярства потрібного коло будованя домів, як також уділює інструкцій в рисованню планів. По укінченню свого курсу ученики мешкаючи в контрах, де будують домн деревляні (frame houses), отримують дуже легко занятя при будові. Початкова наука обіймає різні роботи лавок і вимагає досвіду майже зі всякими знарядями столярськими.

Початково звертає ся увагу на записане учеників в уживанню столярських приладів, як дбати про них. Дальший тяг курсу обіймає приготування і конструкторську вікон і обведення коло тих же; роблене, покриті і вставлене дверей; складане бельок і будоване з них містків; взношене цвяхових переділів і вкладане підлоги. Великий будинок деревляний, збудований учениками минулого року, є на виставі в школі. Позаяк брак місця не дозволяє збудованя дому правдивого розміру, тому велику увагу звертає ся при конструкторській менших домів.

Курс робленя взорів (моделів) відбуває ся лишень вечорами від години 7. до 9.30 три рази тижнево, вписове вносить 12 доларів за перший шістьмісячний курс, а по 6 доларів за останні два курси, зменшений до половини ученикам повертаючим, що відзначились поступом в науці і правильним учащанем. Взагалі дуже мало людей мають поняття про роблене взорів, а навіть много є таких, що не знають, яке се властиво ремесло. Для тих, що люблять уживати знарядів, які служать до вирізуваня різної роботи деревляної, і що мають заінтересоване до різних машин, роблене взорів для них найпожиточніше ремесло. Знаємо, що з відливарні приходять вилляти певні части машин стоячих і рухомих: зубаті колеса, вінди і клямри машин переносних, так само знаряди пльомберські і слюсарські, части самоходів, газових і бензинових машин, колюмни і підставники уживані в архітектурі, части печей, радіаторів, орнаментальних артикулів з металю і т. д. Щоб вилляти всі повисше згадані предмети, мусить бути зроблений взір, а після нього даний предмет відливають, а роблене тих взорів є ремеслом самим для себе, цілком особним від роботи у відливарні.

В початках науки звертає ся бачну увагу на плановане та акуратність поверхні в квадратах і міренє ліній, балансоване простокутника з заокругленими рогами, призми шестокутних, роблене реброватих клямр, роблене взорів на циліндри парові і т. п. Інструкції технічні обіймають виклади про дерево, уживане при вироблюванню взорів і його прикмети, корчене дерева, металю, його вага і корчене, клей і клеєне, політура, машини з приладами, колеса попихаючи і робачкові, дальше уділює ся інструкції в рисованню. З предложеного нариса вимагає ся від учеників робленя взорів повної величини.

Зецерство уділяє ся лишень вечорами. Вписове вносить за три курси 28 доларів, наука розпочинає ся 25-го вересня і триває до 27-го марця. Вимагає ся трох шістьмісячних курсів, щоб отримати свідоцтво уздібненя. Інструкції в тім відділі трактують про друковане різнородних купецьких фірм. Найбільшу увагу звертає ся не тільки на складане, але також на атракційний вигляд повіреної роботи. Салю зецерська посідає урядженя тайпові (type), преси та всякі

потрібні машини; не меншу увагу звертає ся деталічно на композицію роботи.

Пльомберський курс вечірній розпочинає ся подібно як курс попередній. Позаяк число учеників студуючих сей курс є найбільше, тому виклади відбувають ся для двох відділів. Один відділ отримує інструкції в понеділок, середу і п'ятницю; другий у вівторок, четвер і суботу. На практичну роботу посв'ячує ся дві ночі а на виклади одну. В другім і третім курсі всі години посв'ячують ся на роботу практичну. Вписове вносить 16 дол. за перший курс, а по 8 дол. за два послідні; приймає ся учеників від 17-го до 22-го року життя. Денний курс розпочинає ся 4-го грудня, а кінчить ся 27 марця. Вписове вносить 45 дол. Наука відбуває ся практично і теоретично в трох вигідних, обширних і добре вентиляованих галлях. Се був перший курс, який школа отворила і на котрий найбільше учеників учащало. Ті, що мають замір сього ремесла учитись, повинні пам'ятати, що той, хто хоче мати добре поведжене з свого ремесла, повинен уміти о много більше в теперішнім часі, як вимагало ся тому кілька літ взад.

Тут подаю назви всіх курсів в язиці англійським:

1) House painting and plain decorating. 2) Sign painting. 3) Blacksmith's work. 4) Steam and hot water fitting. 5) Bricklaying. 6) Plastering. 7) Cornice and skylight work. 8) General pattern drafting for sheet metal work. 9) Electrical work. 10) Carpentry. 11) Pattern making. 12) Printing. 13) Plumbing.

Всякі близші інформації дотичні сих курсів можна получить безплатно, зголошуючись до: General Information Bureau, 409 E. 5th Str., New York, N. Y.

А. Вала.

Повідомляє ся всіх тих, котрі прислали свої відповіді на оголошене під адресою: „Businessman“, „Свобода“, заміщене в ч. 37-ім „Свободи“, що нагорода, яка була призначена за найкориснішу відповідь, зістала уже виплачена. Тимсамим ся справа зістала вже зовсім покінчена.

СПРАВОЗДАНЕ УПРАВИ ФОНДУ ІМЕНІ О. СТЕФАНОВИЧА.

(Від 25. червня до 16. вересня 1911 р.)

(Дальше).

Дохід.

На вічу в Кенонсбурґ, Па. зложили: Данпю Свідеро 0.50, Т. Вельґаш 0.50, Павло Рошок 0.25, Ів. Федор 0.25, Гр. Шпакса 0.25, Анд. Денда 1.00, Текля Гривка 0.50, Теодор Кульчицкий 1.00, Грив. Патинок 1.00, Стефан Гірний 0.50, о. Ротко 1.00, Мих. Динда 0.50, Ст. Кір 0.25, Н. Н. 0.05, Н. Н. 0.10, Анна Порновська 0.25, Максим Дема 0.25, Іл. Шканяк 0.50, Василь Качор 1.00, Анна Лазор 0.50, Матрона Васюр 0.50, Анна Циган 0.50, М. Віпяр 1.00.

На руки о. К. Цмайла зложено 21.35. (Спису секретар не отримав).

Збірка А. Кані в Мікісраке, Па. 2.50.

Збірка на хрестинах в п. Івана Вархоляка 10.50.

Збірка на весіллі О. Б. і Т. Г. в Мікісраке, Па. 20.00.

Гр. К. Штокайло 1.00.

Збірка на забаві у. О. Б. в Пітсбурґу, Па. 7.50.

Збірка о. Данпловича на представленю в Пітсбурґу, Па. 9.55.

Т. К. Гут (чистий дохід з продажу напшків) 6.10

Григорій Демда 1.00, о. Гр. К. Цмайло 1.00, Теодор К. Гут 1.00.

Тов. ім. Мпрослава Січинського в Пітсбурґу, Па. 10.00.

Іван Сенчина з віча в Клівленд, О. (через „Свободу“) 21.00.

На забаві у п. Сернюка в Кенонсбурґ, Па. зложили: Мартин Пелех 1.00, Ів. Федан 1.00, Іван Луговяк 1.00, Т. Филиппів 1.00, Ів. Чопак 2.00, Он. Лагагін 1.00, Ів. Завідовський 1.00, Йос. Костур 1.00, Ант. Пиндус 1.00, Ів. Куль. Губяк 1.00, М. Кульчицка Губяк 0.25, Теодор Сернюк 0.50, Дм. Перчик 0.50, Он. Гривка 0.50, Ів. Хруник 0.50, Ст. Сорока 2.00, Петро Сусереба 1.00, Гр. Патинок 1.00, Ол. Бучак 1.00, Текля Г. Бучак 0.50, Т. Г. Б. (непринятий дар вес.) 5.00, Мих. Кибич (Литвин) 1.00, Евс. Кордибаха 0.35.

(Дальше буде).

Позір!

Позір!

ЗАХОДОМ УКР. ПОСТ. РОБІТНИЧОГО ТОВ. ІМ. „МІР. СІЧИНСЬКОГО“

відбудеть ся

в суботу, дня 30-го вересня 1911 р.

в Manhattan Lyceum Hall, 66—68 E. 4-th Str., New York, N. Y.

АМАТОРСЬКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЕ

С Е Р Б И Н

ДРАМА В 5-ох ДІЯХ, А 6-ох ВІДСЛОНАХ — З ЧАСІВ КОЗАЧЧИНИ.

О С О Б И:

Софрон, значний козак п. О. Заплатинський
Ялина, його сестра, дівчина п-ні Е. Корнат
Данпю, її жених п. В. Лазаревич
Сербин Роман, Запорожець п. С. Фостяк
Кузьма, Татарин п. І. Матейко
Шанько, старий значний козак п. М. Хандога
Карпо, його дити п. О. Шеремета
Марта, п-на Е. Пшебицька

Настя, шинкарка п-на К. Огородник
Гавня п-на М. Лемик
Мартин) козаки п. Д. Луцак
Максим) п. Д. Гула
Дід п. І. Мелашук
І-ий козак п. В. Гриниш
І-ий козак п. І. Медвідь
Оксана, дівчина п-на М. Лемик

(Козаки, молодий, гурт).

Режисер п. С. Фостяк.

Музика п. Г. Е. Смоленського.

Початок точно о годині пів до 8-ої вечером.

ЦІНИ МІСЦЬ: Крісла I-рядні 75 цент.; II-рядні 50 цент.; III-рядні 35 цент.; місця стоячі 25 центів.

E178

По представленю БАЛЬ.

ЧАСТЬ ДОХОДУ ПРИЗНАЧЕНА НА БУДОВУ УКР. НАРОДНОГО ДОМУ В НЬЮ ЙОРКУ.

РОДИМЦІ! Не жалуйте труду і в день нашого представлення прибудьте, а певно будете вдоволені. Скористаєте багато з сеї штуки, якої ще не grano в Нью Йорку.

Ся штука пригадує нам життя наших козаків, котрі боролись за свою рідню і волю. Тож користаймо з сего представлення і пригляньмо ся нашій рідній штуці, бо сих авіднів ніхто инший не переживав, крім наших дідів. Вони аривались ночами і боролись від татарських нападів, так як нині ми, робітники, боролись проти наших ворогів.

Сподіємось, що кождий з Вп. Родимців віджадує хвилю часу і буде старатись прийти та приглянути ся своїй рідній штуці, котра виходить з наших рідних хат.

КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ІМ. СІЧИНСЬКОГО:

А. ШЕРЕМЕТА, предс.,

О. ШЕРЕМЕТА, кас.,

Я. КОРНАТ, секр. фін.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by

The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„С В О Б О Д А“**часопис для руського народа в Америці
і орган „Р. Н. Союза“, виходить що
тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00

до старого краю на 12 місяців ... \$2.00

в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в режістрованим
листі, або через експресовий або
почтовий мові ордер. Моні ордер, то є
грошовий переказ, котрий дістанете від
почтара або агента на експресовім офісі,
піплить на нашу адресу, бо без того
ми не годні гроший дістати.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Дописи просять ся писати лишень
на одній стороні картки. Дописи, непри-
годні до друку, нищать ся, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх звороту
і не було залучено марок на зворот.**Провокація.**В ч. 13-тім „Душпастиря“ находить
ся на стороні 5-тій така „новинка“: —
„Яна у нас солідарність? Свого часу була
видана просьба до всіх католицьких
милосердних сердець, щоби збирати
жертви на Сирітський дім і школу і
зібрано на се 3.600 доларів. Кожний
зрозуміє, що на таку ціль се маленько.
Правда, що воно можна дозбирати при
добрій охоті і жертволюбивості нашого
народу, колиби лише душпастирі хотіли
нарід од се просити і заохочувати.
Тимчасом у нас видно по часописях
відозви до збирання всяких фондів, а
про сирітський дім і школу ніхто ні чир-
ка. Збирає ся по вічах, які аранжують
св'ященники, десятки доларів на всякі
фонди, котрі з часом попадуть у
протівні нашій вірі руки, а для дій-
сного, нефалшованого добра нашого
народу ніхто і пальцем не кивне. Чи се
народна солідарність? Висилає ся тисячі
доларів до старого краю, а про свої
школи, хочби і парохіяльні ніхто не
подбає. Чи се здоровий патріотизм,
чи лише фарбоване народною краскою
своєї безспільності до праці для добра
народу. Пан-отці, назвіть се властивим
іменем“.Отся невеличка „новинка“, а особ-
ливо підчеркнене нами одне речення, го-
ворять самі за себе. Якби не те, що
елюкубрації „Душпастиря“ являють ся
простою провокацією і то ще многосторон-
ною, на кілька боків, — ми обмежи-
либи ся тільки на зареєстрованню сеї
„новинки“, але позаяк „Душпастир“
зневажає не лише поодиноких людей,
але й весь український загаль і найпо-
важніші та найбільш заслужені наші
народні інституції в Галичині, то нам
прийдесть ся поговорити з „Душпасти-
ром“ на розум, і то навіть не відразу,а поступенно — може і в кількох чис-
лах...На сей раз займемо ся тільки са-
мим змістом „Душпастирової“ „новин-
ки“: інсинуації і наклепи „одинокі“
християнської часописи на амер. Русь
оставимо до дальших чисел. Може сею
справою зацікавляють ся і ті пан-отці,
котрих „солідарний“ „Душпастир“ ви-
кинує на герць... Може і наш жертво-
любивий нарід скаже тут своє „тверде“
слово... Ми поки-що сповняємо свій
обов'язок і висказуємо свої власні гадки.
Редакцію „Душпастиря“ запевняємо
заздалегідь, що не маємо наміру її „ні-
вечити“, робимо лишень те, що зробив
би на наших місцях кождий з тих „не-
солідарних“ св'ященників чи простих
„фольків“, які аранжують багатолюдні
віча і збирають на них десятки доля-
рів, котрі з часом попадуть (sic!) у
протівні нашій вірі руки...

Отже до річи.

Дуже нам приємно довідати ся на-
репті, кілька гроший зібрано доси на
сирітський дім і школу для філадель-
фійських „католиків“. Як на наші об-
ставини — 3.600 доларів, се доволі
гарна сума. Видно з того, що на на-
шій амер. Русі є ще (а може тільки
була) поважна сила „католицьких ми-
лосердних сердець“. Що воно „малень-
ко“ — як жалусть ся „Душпастир“ —
то не дивися, коли зважимо, що навіть
наймилосердніші з милосердних сер-
дець не знають до нинішнього дня, для
кого сей сирітський дім і ся школа ма-
ють бути призначені. Якби так, не дай
Господи, сей дім і ся школа мали опи-
нитися в тих руках (у айриського біс-
купа! — Прим. склад.), що руська
церква в Jersey City (а воно на те за-
носить ся), то шкода було і тих 3.600
доларів! Як в тім сирітським домі і в
тій якійсь школі мали би виховувати
ся такі св'ященники, що відправляють
богослуження по руських церквах при
асисті кількох американських поліцаїв і
детективів, то краще було кинути ці гро-
ші в болото! Тоді бодай була би лише
страда матеріальна, а так готова бути
й моральна, а ся послідня без порівнян-
ня гірша від першої! Чи ж в виду того
ті наші св'ященники, що тримають під
пору з народом, мали би серце „проси-
ти“ і „заохочувати“ своїх парохіян до
обильних жертв на непевну ціль? А що
впрочім годні тут вдіяти св'ященники,
коли сам нарід стратив довіру до вис-
ших філадельфійських кругів? Де ті
гроші, що збирали ся свого часу на
„Просвіту“? Хто тому винуватий, що
ся „Просвіта“, по котрій наші нарід
так багато сподівався, ще доси не
народилась? Чи не вийшло тут на ту
байку, в котрій оповідає ся, що одна
велика гора йойчала, стогнала, росла і
надувалась, збирала вокруг себе тисячі
цікавих і затрівожених вадців, аж тут
нараз... зойкнула в посліднє і породила
— малесеньку миш!...„Душпастир“ нарікає, що по наших
часописах видно відозви до збирання
всяких фондів, а про сирітський дім і
школу ніхто ні чирка. Так воно є й
справді тепер, але не так було передше!
Тих 3.600 доларів, які доси зложив наші
нарід на сирітський дім і школу в Фі-
ладельфії, зібрано при помочи нена-
висної тепер філадельфійським кругам
„Свободи“, що в своїй часі містила без-
ліч покликів у тій справі. Якже „Душ-
пастир“ від якогось часу звяз в моно-
поль не тільки справи церковні, але й
весь патріотизм взагалі, то „Свобода“
(за інші наші часописи не говоримо)
повела всяку політику на свою власну
руку. Нарід (вчисляємо тут і наше па-
тріотичне духовенство) почав збира-
ти жертви на ті цілі, котрі йому були
миліші і на котрі він більше надіяв
ся. Люди почали складати свої лепти
на рідні школи і бурси в Галичині, бо
з тих шкіл та бурс вийдуть колись
такі народні проводирі, що стануть у
великій пригоді не тільки своїй старій
вітчині, але й молодій посестрі в Аме-
риці. Притім годить ся зазначити, що
ніхто з наших жертводавців не агітував
проти сирітського дому і школи в Фі-
ладельфії. Хто хтів, давав на обі сі
інституції; хто не хтів, не давав: нікого
не силовано, але й нікому не заязу-
вано калиток чи кишень. „Свобода“, а
так само і ті другі наші часописи, що
їх має на думці „Душпастир“, не ста-
вили ся ніколи ворожо проти усіх тих
покликів, які друкували ся і ще досидрукують ся в „Душпастирі“ за збір-
кою на сирітський дім і школу для
„правовірних католиків“ в Філадельфії.
А чи „Душпастир“, що так любить чва-
нити ся своїм незрівняним патріотиз-
мом, згадав хоч раз за фонд бл. п. о.
Стефановича? (Про інші народні фон-
ди, зібрані і публіковані „Свободою“,
вже й не згадуємо!). І хто ж тут грі-
шить несолідарністю: „гайдамацька“
й „безбожна“ „Свобода“, чи „одинокі“
християнська часописи в Америці? Чи
„Душпастир“ в своїй наївності чи за-
розумілості думає, що тільки ті фонди
принесуть користь руському народові,
за якими він агітує? Чи сирітський дім
і школа в Філадельфії, які мають опи-
нитися в руках чужинців, се одинокі
заборони нашого життя-буття в старій і
новій вітчизні? Яким правом і з яким
чолом єміє „Душпастир“ кидати на
нас таку калюмнію, що збирані нами
фонди попадуть (!) у протівні нашій
вірі руки? Чи Руське Товариство Пе-
дагогічне у Львові протівне нашій ві-
рі? — Ну, про се вже другим разом,
а тепер дальше.Фонд сирітського дому і філадель-
фійської школи (а фарми де? — Прим.
склад.) — се, після „Душпастиря“,
дійсне, нефалшоване добро нашого
народу. Гаразд! добре й се знати...
Значить ся, що ті фонди, які збирає
чи публікує „Свобода“, прим. фонд бл.
п. о. Стефановича, — то добро народу,
неправдиве, пофалшоване. Цікаво зна-
ти, чи „Душпастир“ говорить се на се-
рію, чи тільки кинь та дороги шукає...„Висилає ся тисячі доларів до ста-
рого краю, а про свої школи, хочби й
парохіяльні ніхто не подбає“ — ска-
ржеть ся „Душпастир“. Яка се злоба і
зависть! Хтось міг би подумати, що а-
мериканська Русь висилає справді не
знає які кольосальні суми (адже тися-
чі! — каже „Душпастир“) на підмогу
своім старокраєвим братам. Тих мізер-
них кількох доларів на рік (і то не
завсідги) називає „Душпастир“ тисяча-
ми! Ех, яка погань! Видно „Душпасти-
рови“ сердечно жаль за тими змарнова-
ними тисячами... Він би волюб, щоб ті
„тисячі“ лишили ся у філадельфійській
скарбниці, щоб були „зелізним фондом“
того „дійсного, нефалшованого добра
нашого народу.“ Та що ж ти вдієш з
„безбожною голотою“ і з тими зрадича-
ми, що скрізь св'ященниками, що
аранжують народні віча, а відтак зби-
рають „тисячі“ і плюють у протівні нашій
вірі руки!...Що тикає ся шкіл висших і гікл
парохіяльних по наших руських грома-
дах, то їх у нас справді нема, але чи се
вина тих людей, що висилають „тисячі“
до старого краю? Чомуж в Філадельфії,
у самим серці патентованих патріотів,
нема ніякої руської школи? Адже там
„тисячі“ лежать на місцях, їх не висилає
ся нікуди і вони не попадають у протів-
ні нашій вірі руки, — чомуж „Душпа-
стир“ не подбає хоч за яку-такую па-
рохіяльну школу у своїй місцевості? Ба,
легко то критикувати других, але пізна-
ти самого себе, свою власну нездарність
і неміч, — от тобі штука! А ті „безбож-
ні“ чи може тільки неслухняні св'яще-
ники, котрим „Душпастир“ дорікає, і той
нарід, що його ті „неслухняні“ св'яще-
ники зорганізували і котрий їх за се ша-
нує і любить, — вони вже мають деякі
плани дотично парохіяльних та інших
шкіл на американській Русі. Сих пля-
нів вони ще доси „Душпастирови“ не
показали, а чому не показали — легко
догадати ся...Чи се здоровий патріотизм, чи ли-
ше фарбоване народною краскою своєї
безспільності до праці для добра наро-
ду“ — питаєть ся „Душпастир“ і про-
сить пан-отців назвати се властивим
іменем.От тобі й на! То сі св'ященники-на-
родовці, що товчуть ся по всяких вічах
і зборах, що хрипнуть від беззастанних
патріотичних бесід, що організують на-
родні маси в одну свідому громаду, що
трохи не на кождім вічу складають зі
своєї зарібщини на жертвенник народ-
ний не долари, але десятки доларів, —
суть простими гіпокритами, а їх чесна,
совісна, солідна і витривала робота, —
то фарбоване народною краскою своєї
безспільності до праці для добра наро-
ду! Натомість ті св'ященники з пелер-
никами і без пелеринок, що по вічах
не ходять, а як ходять, то говорять тіль-
ки про себе і за себе, що хрипнуть хібатоді, коли на проповідях церковних
„дають собі духа“, називаючи нарід ху-
добою, що налічують неспівідомих і
сфанатизованих людей у свої „спеці-
альні братства“, що на народні цілі не
дають зовсім нічого, або тільки якусь
дрібку, оттак про людське око — мо-
вляв: ось і я патріот незгірший других,
— то правдиві народолюбці, а їх нечесна,
несовісна, нещира і шкідлива народний
ідеї робота, — то здоровий патріотизм!Ну, говоріть собі, панове громадо,
що хочете і як хочете, але ми не може-
мо надивувати ся єпії „Душпастиря“
і його незрівняній логіці „Душпа-
стир“, як „одинокі“ християнська часо-
писи в Америці“ осягнув рекорд... ки-
рині і в провоковану тих наших родим-
ців, які з його „патріотизмом“ та з його
очайдушною політикою не можуть ні-
яким чином згодити ся.**Нова організація.**

(Докінчене).

Дальше, § 5, ad в) каже: „Ду-
ховний управитель, назначений че-
рез президента...“Той сам § ad г), говорячи про о-
бв'язки касієра, зазначає, що він
„гроші поміщує в банку, вказанім
президентом“. Тойже параграф ad
ж) говорить: „редактора часописи
назначає і звільняє головн. предсе-
датель...“§ 7 ad а) говорить між иншим:
„головний уряд рішає будьто на під-
ставі внесень підчинених брадтів,
будьто після потреби і власної со-
вісти, всі конечні зміни в статуті...“
Ad б) „Уряд виборних урядників тре-
ває три літа. По скінченню трьох літ
уділяє президент абсолютіюм ви-
борним урядникам“. Дальше в спра-
ві „вибору“ урядників сей самий па-
раграф говорить так: „На виборчих
картках (— які дістає від гол. упра-
ви кождий відділ, — прим. ред.) по-
дані суть президентом три кандида-
ти на усіх урядників...“От стільки прав має президент.
Як уже з тих кількох виїмків зі ста-
тута видно, то сі права суть далеко
ширші і більші, як їх має „імпера-
тор і самодержець всеї Росії“. Предсе-
датель, в „Союзі № 3“ — се безгра-
ничний пан життя і смерті усіх йому
підданих. Від його примхи зависить
приняє члена або пілого братства,
від його примхи зависить взагалі існо-
ване братства. Він потребує лиш змор-
щити брови, а братство, яке належало
до „Союза № 3“ хотьби і протягом 50
літ, „на підставі статута“ може опи-
нити ся „за дверима“, а посмертне
забезпечення члена опинить ся в
кармані — не знаємо вже в чийм, бо се-
го в статуті нема, але на всякий
случай ніколи в кармані „обезпече-
ного“. Председатель назначає „по
височайшому повеленню“ усіх уряд-
ників організації без розбору. Сі у-
рядники, се не вибрані вольними го-
лосами мужі довіря членів органі-
зації, але бездушні, без права ініці-
ативи міністри-ляльки в руках пред-
седателя-самодержця. Він їх пре-
цінь сам назначає, сам уділяє їм аб-
солютіюм, сам їм в разі неслухня-
ности „посилає по гурецькому звичаю
шовковий шнурок, сам..... або ми
уже знаємо, чого йому властиво не
вільно робити з сими своїми урядни-
ками, бо робити йому вільно все,
чого душа забажає і то зовсім прав-
но: на підставі статута.А члени організації? О, сі о стіль-
ки стоять виспе від горожан консти-
туційної Австрії, що в „Союзі № 3“
не мають прав навіть і на папері.
Вони мають лиш платити податок...
перепрашаємо, не податки, але вкла-
ди „членські“, як се є шумно назва-
но в статуті, відправляти сповіді,
цілувати місцевого св'ященника в руку
(але лиш такого св'ященника, якого

„найвищим указом“ позвільте цілувати їм предсідатель; та... но, чи вже не досить всіх прав?... Конвенцій вони не будуть знати ніяких; бо і якщо їхати десь, та ще до того такими непевними американськими желязницями? Готово вийти якесь нещастє, а се булоб явним подоптанєм статута організації, яка прецінь своєю першою задачею поставила „забезпеченє помершим своїм членам відповідного похорону“. Бо скажіть: як відправити „відповідний“ похорон, коли-б так приміром трен розбив ся десь на глухих вєстах, серед прерій? Далше, члени не будуть потребували зовсім думати, та ломити собі голови над змінами параграфів, бо се-ж за них робить предсідатель. Ся боязнє предсідателя перед тим, аби члени його організації не напружили свого мозку навіть за макове зерно, доходить до такого степені, що він не позваляє своїм підданім навіть на таку умову гімнастику, як застановленє ся над вибором головних урядників: сих головних урядників назначає предсідатель сам безпосередно, або посередно, через ставленє трьох кандидатів.

Виходить отже, що в новій організації члени, се бездушна чернь, наче безрозумна худоба, без крихітки прав, віддана безпощадно на поталу одилиці з необмеженими правами азіатського деспота. Навіть в організації православного Платона члени мають далеко більше прав, як їх будуть мати пашаєльці, належачі до „Християнської Любові“.

Але не досить того, що отся організація є вірною копією найдикшої системи правління: вона є крім сего крайно несправедлива для своїх членів. Своїх членів уже з заложеня вона ділить на дві касті: звичайну чернь мужицьку, без прав і голосу, та агентів головного предсідателя. Сі агенти, се наче шляхта, який статут уже заздалегідь забезпечує деякі привілеї. І так, виходить з § 5 ad a), що предсідателем кожного місцевого відділу мусить бути священник; кожний новоприступаючий член мусить предложити посвідку священника, отже від священника зависить в першій мірі, чи член може бути прийнятий; священник видає свідчення захованя ся даного кандидата, якого евентуально предсідатель може поставити головним урядником; священник є також з уряду предсідателем діточого відділу. Однак се ще не кінець всім привілеям. Коли приміром після § 18, 4) головна управа має право виключити кожного звичайного „фолька“, що „жизє на віру“, або є „налоговий алькоголік“, то сего ніяк не зробить з „фундушовим“ предсідателем місцевого відділу, хотьби про такі його зделки кричали навіть воробці по полях, бо-ж прецінь кожний місцевий священник з уряду вже мусить бути предсідателем місцевих відділів.

Так отже сам статут вже відразу ділить своїх членів на дві класи: „фольків“ і „шляхту“; ся послідна без ніякої правної підстави має далеко більше прав і привілеїв від світських членів, та на підставі статута стає в позиції — даруйте за порівнянє — економів у панщизняного пана над масою кріпаків. Організація „Християнська Любов“ є отже противна національному характерови нашого народу, та крайно несправедлива.

Ще на одну прикмету нової організації належить нам звернути увагу: вона через свої основи ширить крайню деморалізацію поміж нашим народом. Так воно і є. Вистанє лиш вдумати ся в отсі відносини, які запанують по парохіях, посеред народних мас, коли Господь за непоповнені гріхи

покарає так тяжко наш люд, що дозволить „Союзови № 3“ вийти в житє. Всяка одиниця, опанована честолюбивостю і хоча-б видрпатися на виспий шебель в новій організації, передовсім буде мусіла вкрасти ся у його ласку; таких фанатиків, які дійсно з душі годили-б ся на усі несправедливості в „Християнській Любові“, на щастє, не найде ся багато; виходить, що чоловік буде мусів кривити душею, буде мусів дусити у собі свої правдиві почування, а лице убирати в маску гіпокризії і брехливості, щоби лиш приподобати ся і влизати ся в ласку місцевого агента головного предсідателя. Що більше, весь народ, що буде належати до тої організації, волею чи неволею, навчить ся лизунства, гіпокризії, навчить ся скривати свої почування, а видавати себе таким, яким він дійсно не є. Що воно так було-б а не інакше, маємо уже тепер наглядні приміри на наших священстві. Навіть найгорячішим приверженцям філадельфійського престолу приходиться нераз уже тяжко дихати у витвореній ними самими атмосфері шпінонства, недовірчivosti, лизунства та „фагасованя“. А се лиш образ в мініятурі того, що стало-б загальним правилом на нашій американській Русі, завдяки духови, витвореному параграфами товариства „Християнська Любов“.

Але Господь милосерний. Сей, без якого волі волосок не спаде з голови, який вивів колись жидів з тьми крмішної, з країни убожествлюваних фараонів і волів, сей Господь не дозволить попасти також і нашому народови у неволю на вольній землі. Він у безконечній своїй любові лиш навіщає наш народ організацією „Християнська любов“, хоча-б немов на ній показати людові, якою організація не повинна бути; а на се Він дав вже людям розум, аби вони з насиланих Ним єгипетських язв навчили ся чогось путнього.

Наприкінці мусимо ще зазначити, що наші повніші замітки не відносили ся до нікого ad personam. А коли-б мимо того хтось почув ся ними ображений — га!... вольному воля. Ми сповнили лиш наш народний обовязок.

Єще про віче в Cleveland, Ohio.

На написаний нами звіт з віча в Клівленд, О. подав о. Боярчук свою „Відповідь“, що була поміщена в 34. ч. „Свободи“. В сій „Відповіді“ назвав нас о. Боярчук брехунами і загрозив нам навіть судом. На свою оборону він наводить аж 7 пунктів „ложі“ і в тих 7-ох „ложках“ старається ся доказати „перед цілим руським загалом“, що ми його скривдили...

Ми не мали на думці кривдити в який небудь спосіб о. Боярчука, а подали звіт з віча по правді і щирости. Колиж о. Боярчук закидає нам аж 7 разів брехню, то ми мусимо боронити свої честі і подаємо до публичної відомости отсе спростованє, до кожної з 7-ох точок окремо:

Ad (до) I. Лож: Неправдою є, будцїм то о. Боярчук дав від себе жертву 7 доларів, а натомість правдою є, що о. Боярчук дав лиш 1 дол., що може посвідчити п. Галушак, який займав ся сею збіркою.

Ad II. Лож: Правдою є, що о. Боярчук велів людям зібратися зараз по богослуженю на мітинг в справі прийнятя їх Преосвященства підчас посвячення нашої церкви. Позаяк день посвячення ще й доси не озна-

чений, то люди на мітинг о. Боярчука не пішли, бо він був не на часі, а за те пішли гуртом на віче. Вже то само, що о. Боярчук заповів свій мітинг на час віча, свідчить найліпше про те, чого він хотів і до чого стремів...

Ad III. Лож: Неправдою є, щоб бесідники витягали на естраду „ідею Христа“, нарікали на усіх священників, а з особна на їх Преосвященство Кир Сотера, але правдою є, що один з бесідників жалував ся на Ексц. гр. Шептицького за те, що він кинув клятву на М. Січинського. Неправдою є, що „нарід з обуренєм вийшов з віча, а лишила ся горстка прихильників ложі“; натомість правдою є, що нарід з галі не виходив, хоч о. Боярчук намовляв людей коло порога, щоб опустили віче.

Ad IV. Лож: о. Боярчук говорить про якихсь гайдамаків, що хотять відірвати ся від церкви і держави. Можливо і правда, але ми не маємо ніякого діла з такими гайдамаками, бо у нас взагалі нема жадних гайдамаків, а тільки чесні і примірні парохіяни, що дбають запопадливо про свою віру і народність. В університетській студії о. Боярчука ми не сумніваємо ся, а наведені ним приміри з грецької і римської історії доказують, що о. Боярчук слїдами сеї самої історії намагав ся порізнити наш нарід на вічу і зробити просту кирию. Ми не є так мощно вчені, як о. Боярчук, але все таки знаємо, що на одній грецькій святині була дуже мудра напись: „Пізнай себе“. Радимо о. Боярчукови над сими двома словами добре застановитись...

Ad V. Лож: Заявляємо згідно, що о. Боярчук не говорив нічого про „встид“ М. Січинського і про його визволенє з тюрми; він говорив тільки про Францію, про якихсь гайдамаків (котрих у нас нема“, і у тій бесіді йому справді перервано два рази. Що до різниці між народом і що до потреби згоди, то воно правда, але правда і то, що різницю і незгоду між народом викликають такі священники, як о. Боярчук. Константуємо, що п. Галушак у своїй промові, „котра складала ся може з пати речень“, протестував проти того, щоб о. Боярчук називав нас гайдамаками. На доказ, що о. Боярчук „чує в собі лиш любов до свого народу“, нехай послужать сі факти: він називає часто своїх парохіян звїрами і медведями, а на одній проповіді говорив, що читальня „Просвіти“ є боляком на його карку.

Ad VI. Лож: Посвідчаємо, що о. Боярчук, зараз по клівлендській конвенції, говорив з проповідницї, що делегати сеї конвенції не були людьми, але звїрами. Він назвав орган Р. Н. Союзу простою шматкою, а п. Галушак наказав задержати у себе всі повновласти делегатів агаданой конвенції в тій цілі, що хто буде виступати проти греко-католицького Союзу, того буде викидати ся з сеї нашої організації. Правдою є, що о. Боярчук заснував тут братство св. Йосафата, але воно не має ніякої спільности з Р. Н. Союзом.

Ad VII. Лож: Засвідчаємо, що підписів на звіснїу петицію зібрано не „около 100“ — як впевняє о. Боярчук — але поверх 400, мимо того, що о. Боярчук сильно проти підписуваня сеї петиції агітував. Наконєць запевняємо о. Боярчука, що ми на него у своїм вічевім звіті не накидали ся і його перед руським загалом не чернили. Хто з нас пускає в світ лож і клевету: ми, низше підписані, чи о. Боярчук — нехай осудять люди доброї волі, а особливо ті, що були на нашім вічу присутні.

Я. Кульчицький,

Ів. Сенчина,

Мих. Лазука.

Допись.

3 Youngstown, Ohio.

Дорогі Братя і Сестри, Ви хлопці і Ви дівчата! Отсею дорогою відзиваю ся до Вас і прошу, щобиєте вже раз пробудили ся з твердого сну і станули разом до праці для добра нашої Русі-України. Час вже нам тут, в Юнгтауні, О., закинути всі ті дикі звичаї, що закорінили ся в серцях наших, і час нам пригадати собі, чїми ми дітьми, та кого маємо любити і кому служити. Наша поневоленя вітчизна жадає від нас помочи і порятунку, а ми не хочемо чути її голосу, не хочемо їй в нічому пособити, цураємо ся та вирікаємо ся її. Чи так воно годить ся робити нам, синам і донькам безталанної Русі-України?

Чи не соромно Вам, хлопці й дівчата, бути байдужними до своєї віри і народности? Чи Вам не ганьба заніматися послїднє місце у нашій руській громаді? Чи Ви вже ніколи не послухаете просьб і напїмненє нашого душпастиря, котрий рад би, щоб наша молодіж процвітала і на славу Русі виростала?

Ви може думаєте, що священник наvertsє Вас на добру дорогу з простого обовязку... Ні, наш священник таки напращує жєлає Вам добра; він зі щирого серця хоче Вам помочи, але Ви не хочете! Ви не маєте любови ані до себе самих, ані до своєї вітчизни!

Хлопці й дівчата! Послухайте мене і возьмім ся гуртом до праці над своїм власним оswідомленєм. Нам науки конче потрібно, а щоби ся науку осягнути, заложім собі читальню „Просвіти“. В читальні ми наберемо ся иншого розуму; навчимо ся усього того, що нам в житю потрібно; навчимо ся нашої рідної історії; навчимо ся любити і почитати тих наших героїв, що своє житє кладуть за наш неосвїчений нарід, за той нарід, що стогне під обухом польської самоволі.

Наш нарід в старім краю змагає ся із своїми відвічними ворогами, а ми спимо. Наш нарід скидає з себе тяжке ярмо, а ми спимо. Наш нарід бере ся з Поляками о свої школи, а ми спимо. Наш нарід видає зі свого лона Січинських, Коцків і Каганців, а ми спимо! І довго ще ми так спатимемо?...

Пробудім ся, Братя і Сестри, йдім на стрічу сонцю золотому, що вже зійшло над нашою вітчизною, і помагіймо тим, що нашої помочи потребують!

Зложім собі в Юнгтауні як найскорше читальню, а там вже навчимо ся, як стати позиточними членами своєї суспільности. Наукою здобудем щастє і волю собі і своїй вітчизні. Наукою поборемо всіх наших ворогів.

Парохіянин.

Позір Русини Українці з МОНЕССЕН і ОНОЛІЦІ!

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

— відбуде ся —

8 недїлю, дня 1-го жовтня 1911 р.

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ, 8-ма ВУЛ.
MONESSEN, PA.

з слїдуючим денним порядком:

1. Справа фонду ім. Мирослава Січинського.
2. Справа фонду ім. бл. п. о. Н. Стефановича.

Народним обовязком всіх Русинів-Українців з Монессен і околиці є: прибути на се віче і згадати нашого героя М. Січинського, котрий мучить ся в тюрмі, віддавши за нашу справу свої молоденькі літа;

пошанувати память пок. о. Н. Стефановича, щирого народного робітника на американській Україні.

Початок віча о 2-ій год. по полудни.

За Комітет:

М. Пелех, Н. Сивик, В. Сивик, М. Смоляк,
Ф. Яковський.

Голоси люду

в справах церковних і парохіальних.

1.

Jersey City, N. J.

Руська гр.-кат. церков в Джерзі Сіті, Н. Дж. має вже свою історію, і то довгу та повну найбільшої різномородності. Не про все однак знають люди. А з того подвійна шкода: раз, пропаде цінний історичний матеріал, ілюструючий нашу народну мартирологію на чужині, а по друге, може дехто, прочитавши оті рядки і навчить ся в дечому путньому.

Щоб читач гаразд з'уявив вийти в відносини, пануючі посеред джерзиської церковної громади, мусимо сягнути думкою пару літ в зад. Як майже в кожній руській церковній громаді, так само і у нас, було дві партії, що сварили ся з собою на забій. Остаточно парохія роздвоїла ся на дві непримиримі фракції, з чого скористав лоєр (Morton) і продав церков без відома одної і другої фракції. Церков продано за марну претенсію в висоті 150 доларів. Дізнала ся про се одна фракція парохіян, що тягнула туди на північ, до батьшки царя. Але вони не змогли поміж собою зібрати достаточної суми гроша, потрібної до відобрання церкви і удали ся до російського єпископа Платона з просьбою, аби сей зложив за них 3.500 дол., як вимагану в суді поруку на дозволене поновного виставлення церкви на ліцитацію. Річ природна, що ся друга спродаж церкви на ліцитації була-б вийшла в користь виключно тільки православної місії.

Українська парохіальна фракція мала однак першепство що до купна церкви і тому Morton повідомив про се їхнього лоєра (адвоката), Engelke-го. Сей звів ся сейчас з парохіянами, і д. К. Кирчів вистарав ся позичку в сумі 3.500 дол.; з тої суми в імені парохії дав 1.000 дол. задатку. Тимчасом наші лоєри побачили, що на корті є вже 3.500 дол. задатку як кавція, зложена зі сторони православної місії, і щоб ратувати якоесь ситуацію, урадили, що одиницею, найпростішим виходом зі скрутного положення, буде переписати титул власності церкви на імя руського гр.-катол. єпископа; сей мав позірно фігурувати як виключний власник церкви так довго, аж доки обі, до сих пор ворожі фракції, не зійдуть ся. Тодішній парохіальний комітет, за відомостю свого пароха, о. Гумецького, згодив ся на се; по переведенню справи один з комітетових в товаристві парохіальних лоєрів поїхали до Філадельфії; єпископ, С. С. Ортинський прийняв їх як найсердечнійше. Йому витокувано цілий правничий підступ, і за його згодою віддано йому контракт, роблячий його власником народного майна, до рук, з тим застереженням, що коли справа поладиться ся, єпископ Ортинський безпovolочно зверне народне добро народова, то є зверне на власність церковної корпорації. Єпископ, С. С. Ортинський, при свідках, прирік найсвятійше се зробити, та і опісля, при всяких нагодах, де лиш зійшла справа на джерзиську церков, заєдно урочисто заявляв, що як лиш настане в парохії спокій, він сейчас передасть церков народній церковній корпорації.

Тимчасом вийшла нова халепа. Відступники від церкви мали на церковній реальності забезпечені гроші, що колись, коли ще почували себе гр.-католиками, були позичили. Дізнавши ся, що єпископ Ортинський є власником церкви, вони зібравши свої дрібні претенсії в одну суму, і вточили процес, о зворот сих грошей. Після людського розумовання,

виходилоб, що єп. Ортинський повинен був боронити перед судом своєї (на папери) власності. І дійсно, єпископ явив ся на одній розправі, і тут перед стейтовим судією заявив однак, що церков зовсім не є його власністю, ся заява справді була зовсім вірна, але вона звернула процес туди, що парохіяни, греко-католики, мали вже стратити церков в користь православної місії. І вони, перед остаточною розправою вислали до єпископа депутацію, в якій склад входив і лоєр, з запитом, чи єпископ буде сам боронити церкву, чи хоче лишити її на поталу судьби. Єпископ тоді заявив опять урочисто, що він церкви боронити не може, бо се не є його власність, а протівно на суді він не може свідчити. В наслідок сего стратили би також відступники свої гроші, на що він, як єпископ не може згодити ся. Найліпше отже буде, коли парохія погодить ся з поводами і довг оплатити. Депутація признала цілковиту слушність виводам єпископа. Віда лиш в тім, що не знати, відки було взяти гроші на сплату довгу. І депутація звернула ся тоді з просьбою до єпископа, щоб він, як заінтабульований власник церкви, позичив десь гроші на сплату довгу, бо парохія, не будучи записана в табулі як власник церкви, сама не мала права на чужу власність зятати позички. Се жадане остаточно сформуловано так: прошено єпископа, щоб він або боронив церкву на корті (в суді) підчас процесу, або вистарав ся о позичку на сплату довгу. На се єпископ заявив рішучо, що не зробить ні одного, ні другого. Сею заявою єпископ загнав тростісів церкви у безвихідне положення. Самі старати ся о позичку не могли, бо церков була власністю єпископа, — а єпископ сего не хотів ніяк зробити, процесу знова провадити не мож було, бо він, в виду становища єпископа мусів би був випасти в некористь громади. І тростіси просили тоді єпископа, щоб віддав їм титул власності (дід); громада, зіставши записана в судових книгах власником церковного майна, вже легко дістане у всякім банку позичку.

На се єпископ сказав, що коли громада на церковнім мітингу зажадає від нього віддачі церкви, то він охотно, сейчас зрікає ся титулу власності в користь церковної корпорації. Тростіси відіхали домів, полягаючи на єпископським слові.

На місци, тростіси не скликали сейчас парохіального мітингу, та не переводили ніякої акції, позаяк отсе булоб противникам виявило слабу сторону громади, лиш кинули ся глядати за позичкою. Дійсно, позичку удало ся дістати в банку, а о ручителя вистарав ся місцевий парох, о. Ал. Улицкий; був ним місцевий польський, римо-кат. парох, ксьондз Квятковскі. Достичний банк згодив ся за сею порукою позичити на вексель (note) 4000 дол., а крім сего парохіальний касієр, К. Кирчів виписав чек з парохіальних грошей на суму 2000 дол. Позаяк однаковож церков в корті була записана як власність єпископа Ортинського, тому банк зажадав, аби єпископ прибув до Джерзі Сіті, і підписав тут вексель як довжник. Єпископ Ортинський дійсно приїхав, та порадивши ся з о. Улицким, виписав вексель на суму 4000 дол. але не на імя існуючої церковної корпорації, а на імя неіснуючої зовсім в Джерзі Сіті церкви, Ruthenian St. P. & P. Church. Парохіальний лоєр доглянув, що вексель не є виписаний ані на імя парох. касієра, ані на імя існуючої церковної корпорації, лиш на імя якоїсь, зовсім неіснуючої

церкви, і звернувшись на се увагу так єпископа, як і присутніх тростісів. Лоєр рішучо супротивив ся такому крутарству, мотивуючи свій виступ тим, що по перше: такої церкви, як її назвав єпископ, зовсім нема в Джерзі Сіті, по друге: банк, дізнавши ся про се, відмовить позички, а по третє: таке поступованє виглядає на охоту ошукати банк, позаяк існуюча церков зовсім не забезпечує отсего векселя. На таке розумованє лоєра, єпископ коротко і вузловато відповів, що лоєрови ніщо до того, бо се є його церков, а він свою власність може назвати чи перезвати, як йому лиш подобає ся. Тоді лоєр з обовязку звернувшись увагу д. К. Кирчову, як парохіальному касієрови, находячому ся під бондом, та який мав пригатованих \$2000 парохіальних грошей, щоб він призадумав ся, заки віддасть гроші своїй корпорації на річ чужої корпорації; о. Улицкий не є ніяким церковним урядником, а вексель зовсім не говорить, що гроші дає ся на ціль руської, греко-катол. церкви, але на ціль якоїсь неіснуючої Ruth. St. P. and P. Church; за се д. К. Кирчів може опинити ся перед судовими кратами, потягнений до відвічальності існуючою церковною корпорацією.

Почувши таке, касієр д. К. Кирчів зажадав від єпископа С. С. Ортинського, аби вексель виписав на таке імя, яке церков тепер носить, що він лиш в такому случаю може зложити \$2000 церковних грошей, не хочачи себе самохиті запакувати в халепу; если єпископови не подобає ся однак теперішнє імя церкви, то він, то є касієр, піднесе сю справу на річній парохіальнім мітингу, і тоді парохіяне змінять її після волі єпископа. На се єпископ сказав, що церков мусить так називати ся, як він її назвав власне в тій хвили, та що ніхто инший, лиш о. Улицкий мусить бути касієром.

Правний касієр, д. К. Кирчів, не видячи ніякого иншого виходу, дав гроші, на які однак єпископ мусів видати йому відповідну посвідку.

І тепер в нутрі парохії почала ся борба. З одної сторони станули правні, вибрані на річній мітингу волею парохіян, урядники, з другої о. Улицкий, накинений силсміць громаді за касієра, волею одного лиш єпископа. Урядники, виходячи з того заложення, що як покликані народом, лиш народом можуть бути скинені, не хотіли уступити перед „наказним“ урядом; сей знова уживав всіх способів, яких не повстидали-б ся і середні віки, аби зломити солідарність громади: протягом трох неділь не відправляв ніякого богослуження, „за кару“ призивав на неслухняних урядників всякі єгипетські кари і т. п.

Ся борба передовсім остро зазначила ся в відносинах обох касієрів, то є д. К. Кирчова, остаючого під бондом і вибраного волею народа, та о. Улицкого, ніким невибраного, небондованого, а лиш накиненого проти волі громади. Правний касієр зажадав від о. Улицкого, аби сей скликав парох. мітинг, де він міг представити справу, зложити свій уряд до розспрядимости народу, та просити о звільненє його з під бонду; о. Улицкий не хотів про се і чути.

Прийшла неділя і д. Кирчів, як звичайно, відібрав від церковних колекторів гроші, але о. Улицкий зажадав остро звороту тих грошей та заборонив йому відбирати далше якінебудь гроші. Кирчів просив опять о. Улицкого, аби скликав парох. мітинг, щоб він міг просити о звільненє з обовязків та очистити ся з е-вентуальних підозрінь, які доконечно мусілиб повстати поміж народом, на вість, що він зістав так нечайно усу-

нений із свого уряду. Тепер о. У. лицкий скликав мітинг.

На отсей мітинг явало ся доволі парохіян та о. Улицкий. Парохіяне, вислухавши справоздань та зрозумівши справу, одноголосно ухвалили резолюції, домагаючи ся, щоб касієр, вибраний на річній мітингу, справував свій уряд аж до впливу свого речадця; парохія не приймає до відомости накидуваного їй касієра, о. У. лицкого; зажадано від єпископа Ортинського, аби виповнив давану стільки разів обітницю і безпovolочно віддав церков на власність парохії. По ухваленю повисших резолюцій вибрано ще делегатів, які мали поїхати до Філадельфії, і тут особисто представити єпископови цілий стан річий та вручити йому резолюції з парохіального мітингу.

Делегація даром їздила. Єпископа не було дома, а ніхто не знав сказати, куди він обертає ся. Делегати, не вдіявши нічого, вернули домів.

Слідуючої неділі о. Улицкий на проповіді виступив з острою лайкою проти церковного комітету і заявив, що попередній мітинг, який сам скликав і на яким був сам присутній, ніщо не вартає; церковним мастком не сьміє ніхто орудувати, лиш єпископ і священник, тому колектори не сьміють нікому віддавати до рук зібраних грошей, лиш йому одному.

Тростіси, по Сл. Божій явили ся у о. Ул. з просьбою, щоб він скликав опять пар. мітинг, на яким вони моглиб здати справозданє з поїздки в делегації до єпископа. О. Улицкий відмовив. Не лишило ся иншого виходу, як скликати мітинг циркулярним, що і зроблено.

На отсєм мітингу явило ся уже далеко більше число парохіян, як попереднього мітингу. Ухвалено ті самі резолюції, та ухвалено вислати опять делегатів до єпископа Ортинського. Делегати опять не удостоїли ся чести побачити єпископа, хотия 4 чи 5 разів їздили до Філадельфії. Що дивнійше, за кожним разом в єпископській канцелярії ніхто не вмів ні слова сказати, куди подів ся єпископ — пропав без сліду, наче камінь в воду. Коли се діяло ся, оголошено в часописах, що на дни 20-го серпня єпископ буде посвячувати цвинтар в Елізабет, Н. Дж. Делегати порішили використати нагоду, і поїхати туди, хоть раз зляючи певно, де єпископа знайти. По всіх церемоніях, коли єпископ відіхав уже до парохіального доми, явили ся в слід за ним делегати і попросили через місцевого пароха, о. Лисяка, о аудієнцію. По хвилині явив ся о. Лисяк, і заявив, що єпископ не хоче видіти ся з делегатами. За се однак висилає до делегатів о. декана Підгорецького і о. каноніка Чаплинського, які мають єпископську повновласть, розмовити ся з делегатами і поладнати їхню справу.

Тростіси-делегати почали розважувати про своє горе, коли нараз о. декан Підгорецький перескочив з церковної справи на — „Свободу“ (? — Ред.), заявляючи, що єпископ Ортинський тому такий загніваний на церковну громаду в Джерзі Сіті, позаяк „Свобода“ помістила якусь статтю, що образила єпископа. (? — Ред.) Делегати старали ся розтолкувати о. деканови, що „Свобода“, а джерзиська парохія, то дві так різні і так відмінні та далекі від себе річи, як небо і земля; і вони не годні ніяк сего зрозуміти, як мож одно з другим мішати. Остаточно по довший розмові і пересправах, о. декан Підгорецький і о. кан. Чаплинський заявили, що єпископ сейчас переїхав церков на громаду, як лиш ся громада зверне йому тих 4000 дол., за які він заручав в банку.

(Дальше буде.)

2.

Elizabeth. N. J.

Не знаємо, чи де є тут така дру-га парохія, щоб була трактована біль-ше по мачошиному зі сторони нашо-го єпископа, як наша, в славнім Елі-забет. Чим ми заслужили на таке трактування — не знаємо і не вміємо собі того розтолкувати. Одно лишень вдаряє, а іменно, що наш єпископ зачав нами помітувати та формально кпити собі із нас власне від хвилини, коли ми віддали йому в руки наше церковне майно...

До недавна був у нас парохом о. Лисяк. Нараз о. Лисяк, на єпис-копске розпорядженні, вночі, забрав ся з парохії, не вважаючи за відпо-відне навіть одним словом згадати про свій виїзд церковним тростісам а не то, щоб — що вже хіба сама гречність диктує — попрацювати ся з тими, чий хліб та сіль їв протягом довшого часу.

Кінець-кінцем, о. Лисяк поїхав, а на його місце прислав єпископ С. С. Ортинський в суботу, 9-го с. м. о. Волошука чи Сусалева — самі вже не знаємо, яке його властиве ім'я, бо знаний є тут під обома. („Поступь“ в кількох числах досить обширно зай-мав ся особою сего священника.) Ді-яльність о. Волошука-Сусалева як православного батюшки у нас є зві-сна і тому нарід не міг мати поважа-ня ані привязаня до нього, на чім знова вельми терпіла-б наша церк-ва. І тому вислано сейчас двох делегатів до єпископа, з просьбою, аби він, як дбайливий батько своєї церкви, при-слав до Елізабет иншого священни-ка, бо на того громада не може зго-дити ся. Єпископ заявив, що власне тому, що громада того священника не хоче, — мусить його держати, бо так йому, то є єпископови хоче ся!

Трудна рада. В нещасливу годину ми „продали за долара“ нашу цер-ков єпископови, то в ній він тепер газда; громада, сповнивши свою слу-жбу, віддавши своє криваве майно у власть сего, що з разу, заки ще не дістав майна в свої руки, видавав ся солодшим від меду, днесь не вартає вже і за помело. Бо і по щож числи-ти ся з „хлопською худобою“?...

Громада заявила сейчас першої не-ділі о. Волошуку, що на него не годить ся. На се він відповів, що если так, то сейчас уступить, нехай лиш заплатять йому за неділю. Сей-час зложено 21.00 дол. о. Волошуку і він вийшов з церкви з тим, що сейчас виїде з Елізабет, щоб тут зробити місце другому священникови. Вечером однак, порадивши ся правдо-подібно з єпископом, заявив, що ані не думає забирати ся, бо церк-ва є єпископа, отже він є в ній босом, а не якісь гадюки — комітетові.

Дня 18-го вересня о. Волошук за-явив публично, що на се прибув до Елізабет, аби розбити парохію. І дій-сно в сусіднім Елізабетпорті, навіть одного комітетового став намовляти, аби в Елізабетпорті почати будувати нову церкву, а гроший дасть на ню сам батюшка-цар. Слідуючого дня парохі-яне, не могучи собі инакше порадити, „вимуфували“ отця з парохіяльного дому, до чого мали повне право, по-заяк сей дім належить до громади і, на щастє, єпископ Ортинський не ку-пив ще його за долара. Се потягнуло за собою арештованя, писанини по часописах, словом скандал, за який говорить ціле місто.

А се все лиш тому, що наш єпис-коп конче хоче „хлопів“ навчити по-винувати ся своїм забатанкам.

Гадюка.

Стефан Новаків.

АМЕРИКАНСЬКА КРИСАНЯ.

I.

— Посунь ся, дитинонько, посунь ся дальше — говорять суетлива мама своєму малому синочкови — бачиш, що огонь вигортаю і горнець з окро-пом не маю де поставити! Ще даль-ше... Ще дальше...

Малий відземковатий Стефан слу-хає, сунеть ся що раз дальше, аж навісподі очутив ся на самім краю припічка, зітхнув тяженечко і сказав: „Уже не можу дальше“.

— То чогож сидиш, мов приліпле-ний до живиці? Чому не біжиш поміж діти? Глянь, яке сонечко тепленьке, яка благодать божа на світі.

— Нині й та машина, незадовго поїде, що воли везе — договорює тато Стефанови. — Послухай, як гу-дить, тільки що й не видати. Бігай! спіши ся...

— Я не можу, татуню — каже на те Стефан.

— Та чому не можеш?

— Бо тому... Ходить сюди ближче, нахилить ся, щось вам скажу на ухо.

— Я не секретар, то й секретів ніяких не приймаю; говори голосно, нехай усі слухають.

Стефан почервонів мов півонія, сказав несміло: „Гусак Ковалишин на вигоні пасеть ся“ і сидів дальше, хоч поїзд дійсно наближав ся і шиб-и в вікнах бренькотили.

Та маленький Стефан Пелехатий не бояв ся Ковалишиного гусака на вигоні, він уже не раз і сам бігав під зеліничий гор подивитись на ту огнен-ну піч, що тягне за собою довгим ужищем мудренні хижі і з вікнами і без вікон, і з дахами і без дахів, а в тих хижих і люди і іміне, всяке добро везеть ся, летить по шинах, бистро-тою птиці летить. Він уже, той ма-ленький Стефан Пелехатий, бігав не-раз з ровесниками аж на дворець зе-ліничий коло „рампи“ і придивляв ся крізь дротяну решітку тому чуда-кови, що закрутками при паровій машині порушає і свище, і стогне, і ричить, і сичить і возить ся, то назад, то в перед і ті мудренні хижі зсилює до купи, як мамуня коралі на нитку. Він нині не гадає про те. Задивив ся на небувалого гостя, на стрика Гав-рила Пелехатого, що приїхав з за-моря з Америки на короткий час до своїх рідних. Він, маленький Пеле-хатий, подивляє старого Пелехатого стрика паньсковату нощу, грубий ланцух з годинником і чудові обручки на його пальцях. Він як раз гадає про се, що хотів сказати татуньови на ухо, а власне: коли уже раз дасть йо-му той американський стрик ту неви-дальщину, що згадував про неї в листі, як писав з Америки до тата. А тато вміє читати і читав голосно на цілу хату і він собі ті слова добре затамив „Для твого малого Стефана, для мого похресника, також везу пригостник, скажи йому те від мене“. Щоби уже раз ті нанашки перестали витати ся; одні приходять, другі відходять, годі д стрикови приступити. Ну слава-ж Тобі Господи! в хаті проглотило ся: остатний вийшов нанашко присяж-ний. Аж тепер стрик пригадає собі про нього. І дійсно витягнув стрик з під стола паку, відомкнув аж дві колодки, малим Стефаном мов верло що з припічка, він і сам не знав, яким чудом воскрес при паці.

І витягнув стрик Гаврило невеличку крисаню з круглим стіжкова-тим наголовачом. Царю небесний! Уті-шителеньку предвічний! як світ сві-том ще ніхто такої крисані не видав: зелена, що барвінок, двома червоними мотузочками перепоясана і спряжка блискуча з кругленьким зеркальцем,

а за тою спряжкою ще й китичка з золоті четини, така аж очи приймає.

Підніс стрик Гаврило чудо-диво крисаню в гору до сонця, киває нею незамітно, а маленьке сонечко літає по стівах, по стелі, по дідуневих срібних кучерах, по всіх углах літає.

— А що... сподобала ся? — питає стрик братанича.

— Чому ні — відповідає Стефан.

— А тепер мене вже знаєш?

— Знаю, ви стрик Гаврило з Аме-рики.

— А будеш згадувати мене, як я більше до вас не верну?

— Буду.

— Ладно, дуже ладно. На-ж тобі, тісонько, сю крисанючку, сходи її здоров і рости великий та розумний. Із за моря, з Америки, з самого Нью Йорку привіз для тебе.

Заложив стрик малому братаничови ту американську крисаню, глядять усі, подивляють невидальщину; гар-на, дуже придала і ще була би при-дальша, щоби дрібку наголовач вуз-ший і низший, але то на „виріст“; а впрочім такий марниці можна зарадити, можна підложити в се-редині ветхим папером або гнуч-ким смерековим лубом однаково, хто там під крисаню буде заглядати? І Стефан маленький тіпиться ся, загля-дає з під крисані туди... туди... д по-рогови, радує ся душа його, що хатні двері на остіж розтворені. Тепер ска-жіть йому „біжи на світ“; щоби так мамунечка або татуньо веліли, полетів би стрілою геть-геть далеко хоч би й на край світа. Але ніхто не говорить „біжи“, ніхто не відзи-ваєть ся, а в Стефану аж пятачки лопотять, а ноги самі сунуть десь туди д прилавкови, д кочержникови, тільки що мав поріг переступити, тай татуньо задержали.

— Мой, мой... гооов! — кличуть татуньо, ніби жартом ніби напавду. — До Америки без паспорту?... Паш-портник мусимо ще в старостві роздо-бути, один для тебе, другий для стрийцуня Гаврила.

— Я так тільки... на вигін — го-ворить Стефан і стоїть одною ногою в хаті, а другою в сінях.

— А гусак Ковалишин що?... Хтось недавно повідав, що гусак на вигоні...

— Я туди... по-за стодолю...

— Ага, ти по за стодолю... Про мене дізь і в перило, а крисаню ли-ши. На вигоні, синочку, порохи зби-вати і в ярузі жаби ловити можна й без крисані.

— А коли ж я її буду носити?

— Підеш до школи, возьмеш і кри-саню, а тепер бігай без неї.

Помаркотнів малий Стефан, наче скотив ся з високої дебри в студену воду і нерозібраний скупав ся. Пові-сив сам американський бриль на куль-ці побіч ветхої дідуневої крисані, пішов немірний і простоволосий д ро-весникам.

(Дальше буде.)

Книжки надіслані до редакції.

E-180

Королеви Півночі. Оповідання. На-писала Сельма Лягерлеф. В перекладах п. п. Дніпрової Чайки, З. Левицької. Н. Романович. Накладом Видавничої Спіл-ки. Київ, 1911. Сторін 194 вел. вісімки. Ціна 80 копійок. — З м і с т: Передмова Мих. Грушевського. К о р о л е в и К у н г а х е л і: Там де стояло славне місто Кунгахеля, Лісова Королівна. Сі-рід Сторрора, Королева з острова Рагн-хільд, Маргарета Фредкула, — перекла-ла Дніпрова Чайка. Астрід, — перекла-ла Наталя Романович. Е л ь з а л ь л ь (Скарб пана Арне): У садибі свяще-ника у Сульберга, На містках, Посла-нниця, У світлі місяця. Перекладання, У шинку ратуші, Неспокійна душа, Втеча пана Арне, На леді, Клекіт хвиля, — перекладала З. Левицька. І н г р і д (Білиця старопанського маєтку), — перекладала Дніпрова Чайка.

Батьківщина і інші оповідання. На-писав Іван Франко. Накладом Україн-сько-руської Видавничої Спілки. Київ, 1911. Сторін 122. Ціна 40 копійок. — З м і с т: Передне слово, Івана Фран-ка. 1. Батьківщина. 2. Вугляр. 3. Віль-гельм Тель. 4. Геній. 5. Гершко Гольд-махер. 6. Гава і Вовкун. 7. Пирог з черниціми. 8. Задля прання.

Народні оповідання. Написала Те-тяна Суліма. Накладом Українсько-руської Видавничої Спілки. Київ, 1911. Сторін 96. Ціна 30 коп. — З м і с т: Як баба Оришка замерала, а люде спроста її вірили. Хавромантій. Тру-довниця Горпина. Катеринославські пу-блицисти. Баба Хроліха. Присвятили ся. Павлик.

Герой Капіталу. Написав Айтон Сінклер. Переклада Н. Романович. На-кладом Укр.-руської Видавничої Спіл-ки. Київ, 1911. Сторін 64. Ціна 25 коп.

Дурисвіти. (Пригоди з життя). На-писав М. Левицький. Накладом Укр.-руської Видавничої Спілки. Київ, 1911. Сторін 48 малої 8-ки. Ціна 12 коп.

Зівале листе. Лірична драма. Дру-ге видання. Написав Іван Франко. На-кладом Укр.-руської Видавничої Спіл-ки. Київ, 1911. Сторін 112. Ціна 50 коп. — З м і с т: Передмова. — П е р ш и й ж м у т о к 1886 — 1893: I. По довгій, важкій отушню. II. Не знаю, що мене до тебе тягне. III. За що, красавице, я так тебе люблю. IV. Раз зішлість ся ми случайно. V. Так, ти одна моя прав-дива любов. VI. Твої очі як те море. VII. Не надій ся нічого. VIII. Я не на-діюсь нічого. IX. Безмежне поле. X. Як на вулиці зустрінеш. XI. Не минай з погордою. XII. Я нелюд! Часто щоб зглушувати. XIII. Непережидним муром. XIV. Нераз у сні являє ся мені. XV. Похорон пані А. Г. XVI. Я не кляв тебе, о зоре. XVII. Ти плачеш. Сліз гірких потоки. XVIII. Я не жалуюсь на тебе, доле. XIX. Привид. XX. Епілог. — Д р у г и й ж м у т о к 1895: I. В Перемислі, де Сян пливе. II. Полудне. III. Зелений явір, зелений явір. IV. Ой ти дівчино, з горіха зерня. V. Червона калино. VI. Ой ти дубочку кучерявий. VII. Ой жалю мій, жалю. VIII. Я не люблю тебе, о ві. IX. Чому не смієш ся ніколи? X. В вагоні. XI. Смієть ся мене, вічні зорі. XII. Чого являєш ся мені. XIII. Отсе тая стежечка. XIV. Як би знав я чари. XV. Що щастє? Сеж ілюзія. XVI. Як не бачу тебе. XVII. Як почуєш вночі. XVIII. Хоч ти не будеш цвіткою цвисті. XIX. Як вил в ярмі. XX. Сипле, сипле, сипле сніг. — Т р е т і й ж м у т о к 1896: I. Коли ступ-дін потисне. II. Вона умерла! III. Байдужнісінько мені тепер. IV. В аллєй нічкою літною. V. Покой і кухня, два вікна в партері. VI. Розпука! Те, що я вважав. VII. Не можу жити, не можу згинути. VIII. Я хтів жити кінець зро-бити. IX. Тричі мені являла ся любов. X. Надходить ніч. XI. Чорте, демоне розлуки. XII. І він явивсь мені. XIII. Матінко моя ріднесенька! XIV. Пісне, моя ти підстрелена пташко. XV. І ти прощай! Твого імя. XVI. Даремно, піс-не! Шез твій чар. XVII. Поклін тобі, Буддо! XVIII. Самовійство, се тру-сість. XIX. Отсей маленький інстру-мент.

Всі видання Видавничої Спілки можна купити на складах Видавни-цтва: В книгарні „І.-Н. Вістника“, Ки-їв, В.-Володимирська 28. — В укра-їнській книгарні, Харків, Рибна 25. — В книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

Порадник гігієнічно-лікарський. Не-дуги пошестні. Зладив Др. Евген Озар-кевич. Видавництво товариства „Про-світа“. У Львові, 1911. Сторін 134. Ціна брошурованого примірника 1 К., в полотняній оправі 1.60 К. — З м і с т: Вступне слово. Причини пошестних не-дуг. Кір. Дифтерія. Шкарлатина. Мумс. Дизентерія. Коклюш. Дур: А) черев-ний, Б) пятнистий. Віспа: А) звичай-на і охоронне щеплене, Б) вітрова. По-шестне запалене мозково-стрижневих опон. Холе́ра: А) азійська, Б) домаш-ня (холерина). Чума. Способи поборо-вання пошестних недуг: А) Асанация, Б) Обсервация, В) Ізолюція, Г) Дезин-фекція, Д) Щеплене і виприснене. За-кінчене. Поазбучний спис навазкий-них предметів, про які згадуєт ся в сій книжці. — Книжка ілюстрована 3 пор-третами учених і 14 рисунками.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 1942 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Іван Зазуля
отримав як надзвичайну допомогу за
нев. слабкість з Головної Каси Русь-
кого Народного Союзу в Америці.
Оборн, Н. Й. 17 вересня 1911.
Іван Зазуля.

Свідки:
Стефан Горошак,
Іван Тиханич.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 38.
Василь Базарник, предс.
Еміліян Саварин, секр.

Ч. 1965 КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі, місц. Уряд
отримав як помертну допомогу по
Юрію Долинському з Головної Каси
Руського Народного Союзу в Америці.
Голіок, Масс. 17 вересня 1911.
Островський і Стажик.

Свідки:
Генри Тіншав,
Йосиф Окульський.
Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 52.
Іван Преска, предс.
Семен Вавришин, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й. Братство
св. Арх. Михаїла, від. 8, подає до відо-
мості, що на мітингу дня 17 с. м. ухва-
лено, що старий братський Уряд лишає
ся на даліше і що сей Уряд є на ново
забільований. Ухвалено також, що че-
рез три місяці: жовтень, листопад і гру-
день приймаєся до Братства без вступ-
ного нових членів до 30 літ життя, а від
30 до 45 літ за половину вступного.
Вступне до Р. Н. Союзу після статута.
Наконець ухвалено, що в день празни-
ка св. Михаїла кожний член Братства
мусить явити ся в повній параді на цер-
ковнім богослуженні і приступити до св.
Сповіді. Котрий член переступить сю
последню ухвалу, заплатити кару \$1.00.
— В. Юрчак, предс.; Ф. Ціпін, секр.

ГОЛІОК, МАСС. Братство св. Ів.
Хрестителя, від. 52, подає до загальної
відомості, що річний мітинг відбуде ся
дня 15-го жовтня с. р. На тім мітингу бу-
де складати ся справоздане касове і ви-
бір нових урядників. Мітинг відбуде ся
в домі Ів. Хрипак. Невживший ся член
підлягає карі \$1.00, а урядник \$1.50.
Разом з тим зістане виключений з
Братства і з Р. Н. Союзу. — Ів. Феш-
ко, предс.; Ів. Бабяк, кас.; С. Ваври-
шин, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Братство св. О.
Николая, від. 276, повідомляє всіх
своїх місцевих і позамісцевих членів,
щоб свій довг виплатили найдаліше
до 15-го жовтня с. р. Котрий член
не виплатить усіх своїх належностей,
зістане безусловно суспендований. —
Андр. Севак, Box 433, Ambridge, Pa.

ЮНГСТАВН, О. Братство св. Ар-
хистр. Михаїла, від. 218, повідомляє
тих своїх членів, що виїхали з на-
шої місцевості на другі плеїзи,
аби всі свої письма і грошені посил-
ки враз з їхньою докладною адресою
присилати на руки секретаря: Mi-
chael Bogdan, Box 288, E. Yon-
gastown, Ohio.

Мт. КАРМЕЛ, ПА. Братство св.
Петра і Павла, від. 5, вибрало на
своїм річчій мітингу отсех нових у-
рядників: Юрій Гук, предс.; Іван
Дзятко, кас.; Андрей Мільо, секр.
рекорд.; Мих. Войник, секр. фінан-
совий. — Адреса Братства: Michael
Vojnik, 222 E. Water Str., Mt. Car-
mel, Pa.

Конкурс.

Гр.-кат. руська церкв в Edward-
ville, Pa. потребує дяка. Від канди-
дата вимагає ся передовсім ґрунто-
вого знання управи хором і умілого
уладжування представлень. Платня ці-
ля умови. Зголошення на адресу:
Rev. L. Bilansky,
87, Slocum Str., Edwardsville, Pa.

Позір!

Подасть ся отсим до загальної ві-
домості, що

в неділю, дня 8 го жовтня с. р.
буде витати

Преосвященний Владика
С. С. Ортинський
в ЮАРКУ, Н. ДН.

В тім дни, іменно, відслужить наш
Архієрей при співучасті сусідного
духовенства св. Службу Божу, яка
зачнеть ся о год. пів до 11-ої перед
полуднем.

Така річ, як гостина Преосвящен-
ного Владика в якійсь нашій парафії
в Америці, повинна бути радісною
хвилею не тільки для Русинів сеї
парафії, але також для всіх Русинів,
які проживають в її сусідстві. Для
того руська гр.-кат. громада св.
Йоанна Хрестителя в Ньюарку запро-
шує всі Братства, Товариства і вза-
галі всіх доохрестних Русинів на 8-го
жовтня до себе, щоби празник з на-
годи побуту нашого Владика в Нью-
арку випав тим красше і величавіше.

Церква св. Йоанна Хрестителя на-
ходить ся при улиці Корт (Court str.)
під ч. 259. Щоби дістатись до неї
із залізничних стацій, треба брати трам-
ваєві вози (car-и) Springfield або Plank
Road, які йдуть через Market str.,
і висідати на Belmont Ave.

За руську гр. кат. парафію св. Йоанна
Хрестителя в Ньюарку:

о. П. Понятишин,
Т. Олійник,
М. Глух.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— на дохід —

Гр.-кат. Руської Церкви
устроюють хлопці як члени Братства
св. Володимира дня 26 жовтня 1911 р.
в Huber-Hall, Main str. в Edwardsville, Pa.

Початок о 7 год. вечером.

Всіх щирих і прихильних Родим-
ців так з Edwardsville, як і з око-
лиці, а вже особливим способом дів-
чата з Plymouth, Pa. запрошає як
найсердечніше:

КОМІТЕТ.

Заходом співачно-драматичного товари-
ства „Бони“ в Рочестер, Н. Й.

відбуде ся

дня 30-го вересня с. р. о год. 7.30 веч.,
в „Clinton Hall“ 327 Clinton Ave.,
Rochester, N. Y.

ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ
і БАЛЬ

із слідуючою програмою:

Наташка Полтавка
українська оперетка в двох діях, Івана Котляревського

ОСОБИ:

Наташка, українська дівчина - М. Дуда
Горпина Терпаниха, її мати - Р. Кисель
Петро, любовник Наташки - Н. Юган
Микола, дальший свияк Терпанихи - В. Федьків
Тетеряковський, новий, жених
Наташки - Г. Боднар
Макогоненко, сільський виборний - Д. Климиць

На закінченні відсипіває місцевий
хор: а) Вязанку нар. пісень: Помалу-
малу чумаче грай, б) Зелена руга,
жовтий цвіт, в) Дівчино моя, г) Ще
не вмерла Україна.

Управитель хору і режисер: п. С. Ціміхун.
ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Ціни місць: I-рядні 50 цент.; II-рядні
35 цент.; III-рядні 25 центів.

Весь дохід призначений на греко-ка-
толицьку церкву св. Йосафата в Ро-
честер, Н. Й.

Всіх Вп. Родимців так місцевих як
і околичних до ласкавої участі сер-
дечно запрошає ся.

За Комітет:

Іван Пастушкін, секр.

Просьба до всіх ньюйорських Братств і Товариств.

Сестрицтво св. Ольги, від. 2, в
Нью Йорку, просить всі Хв. ньюйорські
Братства і Товариства, щоби на дни
20. січня 1912 р. не устроювали ні-
яких балів чи представлень або кон-
цертів, бо в сім дни відбувати ся буде
баль згаданого Сестрицтва. Просимо
нам не шкодити, так як і ми ніякому
Братству чи Товариству доси не шко-
дили.

За комітет:

А. Чубан, предс.,
Ю. Будник, кас.,
Он. Савіцький, секр.

Пошукуване.

Австрійське добродійне товариство
для австр. іммігрантів в Нью Йорку
просить нас оголосити слідуючу по-
татку:

Пароплавом „America“ прибула тут
якась Красневич Анна з трома дітьми.
Всі четверо мали бути відставлені до
свого віття, згідно мужа, котрий
післав їм гроші на дорогу і спровадив
їх до Америки. Вони є австр. Рус-
нами і кажуть, що їх отець називає
ся Михайло Красневич і перебуває в
Meyersdale, Pa. Я писав вже кілька
разів на подану адресу, але не дістав
ніякої відповіді.

З тою самою Анною Красневич
приїхало також двоє дітей якогось
Онуфрія Солянського: Іван, літ 15 і
Єфимка, літ 10. Сі діти кажуть, що їх
батько мешкає також в Meyersdale,
Pa. Я писав до того чоловіка, але
так само не дістав відповіді.

Будемо дуже вдячні тим читачам
отсех стрічок, котрі для нашої вигоди
і для добра самих, названих вище
іммігрантів, пришлють нам адреси
пошукуваних нами людей: Михайла
Красневича і Онуфрія Солянсь-
кого. Пишіть ласкаво на адресу:
Austrian Society of New York, 84
Broad str., New York, N. Y.

Пошукую свого вуйка і своєї кра-
янки. Імена тих осіб: Іван Скрип-
кар і Єлисавета Скрипкар — о-
боє родом з Буковини. Якби хто про
них знав, або вони самі, найзголо-
сять ся на адресу: Iwan Zylenczuk,
Box 729, New Kensington, Pa.

Рент подешевів

38-40

у найвигіднішій приміщеннях комна-
тах в Джерзі Сіті. Пять минут ходу
до фері і тунельової стації. Голоси-
ть ся до сторожа (janitor) при 133
Grand Str., Jersey City, N. J.

10 центів.

Наколя зобов'язуєте ся пла-
тити по 10 центів денно, то
підешмо Вам на кредит отсєї
прегарний грамфон плитовий.

5 центів.

Наколя зобов'язуєте ся пла-
тити по 5 центів денно, підеш-
мо Вам 14 кар. поволочений
(gold filled) годинник о трох
кошетах, 11 каменях, а гаран-
цією на 20 літ, а також лав-
цук і дармовим.

Тепер не присилайте ані цен-
та, лиш пишіть по каталогу в
залученем маркі на пересилку до:
39-42

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
343 E. 9-th STR., Dept. F., NEW YORK, N. Y.

ЛИШЕ 5 ЦЕНТІВ.

Бєла зобов'язуєте ся
платити по 5 центів
денно, то пришлемо
Вам сейчас на кре-
дит: гарний 14-кари-
товий золотий на-
повнений (goldfilled)
годинник, критий, о
трех кошетах, в по-
вною писемною гаран-
цією на 20 літ, а та-
кож красний лавчу-
шок в дармовим
Ціна годинника і
лавчушка в дармов-
им лишє \$26. Тепер
не потребуєте приси-
лати ані цента, а наперед пишіть по каталогу,
долучуючи пару марок на пересилку і відповілі.

HORTON BLDG.
EAST 125 STR.,
NEW YORK, N. Y.

New York Auction Co.

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Іх Преосв. Стеф. Сотер Ортинський,
перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Касієр:
Алексій Шарпощ, 524 Pine and
Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добот, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street,
Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
находить ся під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — при-
ймає членів до 45 літ життя.
Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерті члена класи „А“ (ціле
посмертне) \$1,000.00.

В разі смерті члена класи „Б“ (по-
ловину посмертного) \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена
класи „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена
класи „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до
\$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг, або
рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або
ока \$200.00.

Бєла отець родини в шпиталю бже-
вільних, Союз платить що року родині
\$150.00.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів

відділів Р. Н. Союзу просить ся брат-
ські оголошення в справі мітингів при-
значені до друку в рубриці „Рух в від-
ділах Р. Н. Союзу“ присилати в сей
спосіб, щоби вони найшли ся в редакції
найпізніш в понеділок рано того тиж-
ня, у якім мають бути поміщені в часо-
писи. Усі оголошення, які прийдуть до
редакції пізніш як в понеділок, не бу-
дуть поміщені скерше аж на другий
тиждень.

КАЛЕНДАР.

ВЕРЕСЕНЬ.

в.ст.	Дні	Руські свята
28	Четвер	Никити, Філ.
29	Пятн.	Евфимії
30	Субота	Соф., ВнЛ.
1	Неділя	Жовтень. Евфем.
2	Понед.	Трофима
3	Вівтор.	Евстахія, Тат.
4	Середа	Кондрата

НОВИНКИ.

Галицького сойму не скли-чуть! Як пишуть віденські газети, галицький сойм сего року цілком не буде скликаний. Консерватисти (за-пофанці) кажуть, що сойму не скли-куєть ся через українську обструкцію. Ім очевидно не дуже хочеть ся ви-борчої реформи, для того і не скли-кують сойму, однак на тім добре не вийдуть, бо бюджету на рік 1912 не мають і хіба би виплачували гроші без ухвалення їх соймом. Такий стан річий називає ся в політиці ex lex (без закону) і дійсно є беззаконний і неприйнятний не тільки для народу, але і для теперішніх соймових вер-ховодів.

Револуція у Відні. В на-слідок невинності дорожні, яка панує по цілій Австрії, прийшло 17-го с. м., в минувшу неділю у столиці держа-ви, Відні, до кривавих розрухів. По полудни відбула ся масова, величезна демонстрація віденських соціалістів в цілі заперестованя проти дорож-нечі. Правительство австрійське ужи-ло свого випробуваного средства на-годованя голодуючих: вислано війсь-ко. А австрійське військо вже має під тим зглядом світову славу: пе-ред уоруженим ворогом з засади втікає стрімголов, але за се з тим більшим героїзмом мордує, коли побачить перед собою безборонних робітників, жінок і дітей. І чиж дивниця, що як лишень показало ся на вулиці австр. військо, сейчас показала ся держав-на конечність усмирити тих, що відважили ся голосно сказати, що і їм хоче ся їсти. Сейчас підчас першого „усмирюваня“ демонстрантів, впало 50 ранених, а около 100 арештовано.

В демонстрації брало участь около 50.000 людей. Вона зачала ся масовим вічем у ратуши. Бесідники ostrimi словами критикували уряд, і взивали його до отвореня границь для ввозу мяса зза границі. По вічу рушили маси походом перед парламент, під-носячи по дорогі окліки в честь пор-тугальської революції. Явили ся дра-гони і піхота, і розігнали маси, які однак сейчас зібрали ся поновно по передмістях, вибиваючи шиби в пу-бличних будівлях та вивертаючи лі-хтарні. Над вечером сі ексцеси при-брали грізний характер особливо на передмістю, званім Оттакрінг. По причині знищення усіх ліхтарень за-панувала там кромішна темрява, під якої ослоною почато ставити в попе-рек вулиць барикади. Між військом та демонстрантами приходило на мно-гих місцях до грізних борб. Кілько впало трупів та ранених — не знати.

Неділшна демонстрація у Відні являє ся остаточним висловом огір-чення і невдоволення, яке панує від довшого часу по всіх краях, обнятих чорно-жовтими стовпами, по причині невинності дорожні не лиш за арти-кули споживчі, але також за мешка-нє, убранє, взагалі усе потрібне до життя. І загально висловлюють оба-ву, що коли уряд не зарадить злону в найкоротшім часі, готово прийти до дуже несподіваних для нього на-слідків. Се і спонукало австрійський

уряд з одного боку проголосити в по-неділок, 18-го с. м. воєнний стан над столицею держави, а з другого запев-нити населенє, що не лиш відчинить границі для ввозу заграничного мяса, але і зменчить оплату за перевіз на державних залізницях до мінімум. Сумно лиш, що всяка, хочайби най-менча концесія в користь бідного на-селеня, мусить бути в Австрії оку-плена ціною людської крові.

Опять королівський пре-стол хитає ся. Уряд іспанського короля, Альфонса, під сю пору пере-живає найтяжшу крізу, яку йому взагалі колинебудь прийшло ся пере-жити: після депеш в цілій Іспанії вибухнула грізна революція, маюча на меті післати Альфонса туди, куди перед роком помандрував його най-близший сусід, король португал-ський. Почало ся локальним страйком майнерів в провінції Кордова. Уряд прокламував тоді воєнний стан в ці-лім краю, на що робітницькі органі-зації відповіли 20-го с. м. прокламо-ванєм генерального страйку. Уряд влевняє, що зовсім опанував вже си-туацію, однак вісти з провінції го-ворять про щось зовсім противного. В Валенції населенє побудувало на вулицях барикади і збурило один мо-настир. У цілім місті, в ночі, з 19 на 20, як не менше і цілу середу, веде ся кривава борба між населенєм і військами. Депеша з 21-го с. м. го-ворить, що 2500 знаменито уоружених революціонерів, остаючих під коман-дою бувших офіцерів, поспішним мар-шом йдуть на Валенцію; усяку же-лізничу комунікацію з тим містом знищили революціонери. В Сарагосі панують подібні відносини, як в Ва-ленції. Рівнож міста Барцельона і Більбао знаходять ся в стані повної революції. В Алькар страйкарі в хви-ли, коли до міста входило військо, підпалили усі публичні будівлі та висадили динамітом залізничний міст. Так отже всі признаки вказують на те, що іспанський королівський пре-стол поважно починає колибати ся.

Столипін замордований. Ро-сійський президент міністрів, П. А. Столипін впав в четвер вечером, дня 15-го с. м., підчас галевого театраль-ного представлення в Києві, жертвою атентату. Театральне представленє бу-ло закінченєм усяких урочистостей з нагоди відселення пам'ятника Але-ксандра II.; до театру впускали ви-ключно лиш за спеціальними білета-ми. В царській ложі сидів Микола Кровавий ураз зі своїм сімлітним на-щадком та чотирма доньками. На са-ли, зараз перед оркестром, сидів Сто-липін. Підчас павзи підійшов до ньо-го якийсь молодий чоловік у фракі і з блискавичною скоростю, добувши револьвера, випалив два рази. Настав дикий переполох, підчас якого збій-ник хотів втіти. Його однак зловлено і страшно змасакровано. Він називає ся Дмитро Богрофф. Є се спеціально-російський тип провокатора-револю-ціонера. Подібно як ославлений Азев, грав він подвійну роль. Був діяль-ним членом революційної партії, а рівночасно служив поліції шпигом. І тепер був він у Києві спеціально на се, щоб охороняти царя. Карту вступу до театру дістав від полков-ника Кулябка, шефа тайної охрани в Києві, якому доніс, що правдоподібно в театрі доконають замаху. І дійсно виконано замах — його власними ру-ками. Столипін в наслідок ран, по-мер 18-го с. м. Тіло його по забаль-самованю мають відставити до Петер-бурга.

Слідство веде особисто міністер судівництва, Щегіовітофф. Дотеперіш-ний вислід приобіцює відслонити не-

бувальний скандал. Сконстатовано, що найвисші урядники держави суть вмі-шані в змову, якої жертвою впав пре-зидент міністрів. Офіціальний орган правительства, „Новое Время“, в ста-ті з 21-го с. м. заявляє, що патріотизм не дозволить йому публично ого-лосити результатів слідства, веденого міністром судівництва; крім сего таке оголошенє обурило би цілу дер-жаву. Часопись ся признає однак, що в справу ту суть вмішані найвисші державні достойники і коли уряд ого-лосить вислід слідства, прийде до не-чуваного скандалу. Найбільша вина спадає на директора поліції Курлова та його першого асистента, Верігіна. Вони то коштом велитенської суми 200.000 рублів мали з'організува-ти службу безпеченства в Києві, якої задачею було боронити царя і його слуг підчас їхнього побуту в Києві перед „любовію“ підданих. І вони особисто наняли до сего Богро-ва, мимо строгого наказу Столипіна. Курлофф, що ще більше його обя-жує, сердечно ненавидів Столипіна. Від хвилі смерті Столипіна втікло з Києва 12.000 жидів з обави перед ма-сакрою, позаяк чорносотенці пуска-ють в обіг поголоску, що вбійця, Богрофф є жидом. Сим разом, винят-ково, виглядає дійсно так, начеб рос. уряд старав ся недопустити до по-громів.

Розділ Фінляндії. Російське правительство прилучає до петербур-ської губернії частину Фінляндії, два округи виборгської губернії, мотиву-ючи се тим, що там живе невеликий процент російського населеня. Фін-ляндські газети протестують проти такого рабунку, а Фінляндці устро-юють віча з протестами проти такого гвалту царського правительства. За-мешкалі там Росіяни також є про-тивні такий опіці російського прави-тельства, бо в Фінляндії мали всякі права, свободу зборів, слова і ин., а в Росії того не мати-муть, бо в Ро-сії що до свободи зборів поліція знає один звичай: більше одного чоловіка не збирайте ся! Але російське прави-тельство має велику армію і може насильно забрати собі те, що хоче.

Катастрофа на морі. Коло берегів Англії, 20 го с. м. на вели-тєнський корабель лінії „Вайт Стар“, — „Олімпік“, наїхав англійський во-єнний кружляк. Оба кораблі зістали тяжко ушкоджені, а передовсім „О-лімпік“. У його боці воєнний [кора-бел] вибив величезну діру, якою ста-ла сейчас масами вливати ся вода. Лиш притомности ума капітана, що сейчас казав ушкоджені переділи гер-метично відділити, треба завдячити, що корабель протягом кількох хви-лин не пішов під воду. Поміж подорож-ними вибухнула дика паніка, яку завдяки холонокровності залоги у-спокоюно. Капітан ушкодженого ко-рабля думав з початку поплисти на поблизу піскову лаву і в сей спо-сіб охоронити його від затонення. О-днак переконавши ся, що вода не ді-стає ся до дальших переділів, вернув до пристани в Савтгемптон, де ви-саджено на беріг усіх подорожних, які будуть мусіли иншими корабля-ми поплисти до Америки. **E181**

„Собача мова“. В „мислив-ській“ реставрації у Вильні сидів ці-лий гурт офіцерів, а між ними зна-ний в місті урядник Штірмер. Коло них при другім столику сиділо кіль-кох молодих людей в цивільній оде-жі, що розмовляли по польськи. Ко-ли один з Поляків, переходячи коло урядника при сусіднім столі, сказав по польськи: „Przepraszam... muszę przejść“... урядник відповів: „Не па-німаю етово собачяво языка!“ Терпе-ливий Поляк здвигнув раменами і о-

бійшов довкола нечемного панка. А-ле за кілька хвилин його товариш, хо-тячи також виминути того панка, менше більше тими самими словами звернув ся до него по польськи і ді-став ту саму арогантну відповідь. Сим разом Поляк не вдержав і за національну обиду почастував прово-катора спільною пощочиною. Повста-ло замішанє, серед якого офіцери у-сунули ся остентаційно від скомпро-мітованого товариша. Побитий Штір-мер виїхав до Петербурга і більше до Вильна не верне. Нічо казати, мо-лодий Поляк гідно постояв за свою національну честь. Кілько подібних зневаг доводить ся Українцям зноси-ти з боку Поляків або кацапів!

На далекій півночі. Перша прогулька на Шпіцберген відбула ся заходом Східно німецького Льюду при участі 200 пасажирів. На однім з ве-ликих кораблів „Великий курфюрст“ зійшли ся люди з усіх сторін світа. Професори університетів, письменни-ки, дослідники й артисти, щоби взя-ти участь у виправі в країну вічних ледів. Із Бреми поїхав корабель в на-прямі Единбурга, а звідсіля прямо до Шпіцберген, досягнувши 81° геогра-фічної ширини. На півночі дожидало подорожних вже задалегідь вислане велике англійське судно, яким плили далше. На сім судні построєно телеграф, тут день в день виходила ча-сопись, устроювались концерти, ви-клади і наукові засідання. Привитавши могили перших відкривців славних Голяндців, почали подорожні досліди над найдалше висуненою на північ та доступною для чоловіка країною. Пригноблюче вражінє робила на подорожних могила славних до-слідників Андре і Вельмана; тут збе-рігають ся останки воздухоплава, на котрім Андре думав досягнути пів-нічного бігуна. На пам'ятку, кожний з подорожників узяв шматок полотна із розбитого бальона Андре. З сього історичного місця, котре відвідав пруський князь з гр. Цепедіном, за-думують виправу до північного бігу-гуна на воздухоплав системі Цепе-ліна. Вертаючи домів, повезли подо-рожні багату колекцію північної фавни і флори. Друга виправа відбудеть ся за кілька літ.

Археологічна знахідка. Си-ми днями в околиці Десятинної цер-кви, де тепер відбувають ся розкопи імператорської археологічної комісії, відкрито дуже цінний склад. В пів-нічній стіні деревляної церкви князя Володимира оподалік місця, де 1908 р. найдено старинну гробницю в ста-риннім покладі землі епохи велико-княжої найдено два золоті навушники. Наушники укарашені гарною емалією, орнаментами і зображенєм мученика з хрестом. Через навушники проведені два великі пояси з золотих лент. Знай-дені навушники носились на шиях, підчас коли звичайні на ухах. Тутже найдено 7 золотих сережок ажурної роботи також доби великокняжої, 6 срібних гривен, характеру більше чернігівського, чим київського; важ-ку срібну наручницю і 5 перстенів з мішанини золота і срібла із зобра-женєм фігур і орнаментом. Всі най-дені річі датують ся великокняжою добою. Річі сі були правдоподібно збережені в землі з часу нападу і розграбленя Десятинної церкви в 13 віці. Грошева вартість знахідки, піс-ля оренчення спеціалістів доходить до 50.000 рублів.

Дяко-учитель з добрим, грімким теноровим голосом, пошукує посади. Може провадити хоральний сьпів, школу і театральні представлення. Котра парохія потребувала би такого дяко-учителя, най ласкаво зголосить ся на адресу „Свободи“.

Без праці.

(Назва Івана Франка.)

(Дальше.)

Злість Іванова переміняла ся в розпуку. Тягар на його хребті був страшенний. Очи вилазили йому з голови, кров у пульсах товкла ся так сильно, що, бачилось, ось-ось потріскають жилы, розірве ся серце. Дідові ноги, що обхапували його попід пахи, пекли його мов розпечені шини. Ніколи навіть у сні Іван не міг виснити, не міг уявити собі більшого труду, страшнішої натуги. Безвихідність його положення побільшувало ще то почуте, що чув себе безсильним скинути з себе той нечуваний тягар, дати пільгу своїй натузі. Чув себе вже не самотійною істотою, не робітником, котрий може робити, а може й спочивати, коли йому не хоче ся робити, не власновільною робучою силою, котра свідомо направляє своїми руками, але чув себе чимось похожим на те зерно, що попавши ся між млинове каміне, виконує, що правда, якісь бістрі, безпам'ятні рухи, але разом що хвиля тратить частину своєї істоти і само робить ся тільки частиною, моментальним проявом тої величезної почвари — праці. Іван справді ціле своє життя чув себе невільником праці, але ніколи ще те чути не було таке сильне, так страшенно болюче та догризливе, таке повне отрути та розпуки, як в отій хвили, в хвили найтяжшої втоми, якої зазнав доси в житю. Вмерти, цілковито, моментально щезнути з ряду живих істот видалось йому тепер найвищим верхком бажаня, найбільшим щастям. Позбутися життя, — адже-ж се значить позбутися ся труду, вирвати ся з пут того невмолного тирана — праці, що від найраншої молодости так важко поклала на нім свою руку. Смерть — то одинокий вихід для таких як він нещасних, то відпочивок, то свобода!..

Ішов власне зі своїм тягаром понад краєм безмірно глибокого та пропастного яру. На дні його сиділи сумерки, клубили ся бурі тумани. Величезні смереки, що росли в глибині, видавались Іванови з гори не більшими від корчів ялівцю. Тут-же просто Іванових ніг, але може о яких сто сяжнів низше вистобурчувала ся величезна остра скала, мов затулений п'ястук, наїжений величезними бородавками.

— Почекай, прокляте страховище, — воркотів Іван. — Не хочеш ти мене пустити, то й я тебе не пушу!

І вхопивши обома руками що сили Діда за ноги, Іван одним розпучливим поривом шарпнув ся в бік зостежки і повалив ся в безодню.

V.

— Ну, ну, ну, ну! — сказав Дід і перший раз засміяв ся таким, сердечним сміхом.

Іван отворив очі. Що стало ся? Де се він опинив ся?

Побачив себе на кам'яній плиті-формі, при вході в тісну кам'яну печеру. Скала, що вистобурчила ся в виді величезного п'ястука, заслонювала вигляд на яр і на сусідні гори.

— Тай горячий-же ти, хлопче, у, який горячий! — мовив усміхаючись Дід. — Тільки що я хотів тебе просити, щоб ти звернув зі стежки троха на право, а ти вже й сам туди вирвав ся.

Ні з сего ні з того почув Іван, як горяче жевриво встиду обильляло все його тіло. Не міг іще очунятись. Чув себе так якимсь непохоже на те, що пережив перед хвилиною, що се недавно видавалось йому чимось неправдоподібним, казочним, геть-геть замеркшим. Адже-ж він кинув ся в пропасть! Що-ж

се з ним діє ся? Він стрібував рупатись, думаючи, що се тільки йому сниться і він може лежить зомлілий на дні пропасти. Але ні! Був здоров, цілий, не сонний, і не чув ані сліду тої втоми, котра ще перед хвилиною доводила його до розпуки. Протинно, чув себе здоровим, кріпким і зовсім свободним.

Встидав ся тепер глянути на Діда, котрий уже не сидів у него на коркошах, але стояв побіч него і щось нишпорив у скалі, коли-не-коли звертаючи на него сьмішкуватий погляд.

— А що, синашу, — сказав Дід, вгадуючи його думки, — а не казав я тобі, що се так тільки тобі здає ся, коли ти міні дива розказував про мій тягар? Ей, хлопче, хлопче!

Дід покивав головою, немов би мав іще щось сказати, але вважав відповідним сховати се для себе.

— А чому-ж міні так здавало ся? — спитав Іван.

— Сказати тобі по правді, то тобі не зовсім і здавало ся. Є в тебе щось слабе, але не тіло. Тіло, небоже, маєш здорове, що й казати. А ось воля в тебе хора. А ти знаєш, як старі люди кажуть, що хто не хоче, то гірше ніж не може.

Дід говорив се так добродушно, що Іванови якимсь ані на думку не прийшло ображувати ся, хоч сільських господарів, котрі йому нераз подібне говорили, він ненавидів і уважав за своїх найтяжших ворогів і гнобителів. Дід тимчасом відлупив своїми висохлими пальцями кусень скали, виняв зі щілини великий золотий ключ, оглянув його пильно мов старого знайомого і видимо зрадів мов дитина. Поблизуючи ключем до сонця він поліз у темне гирло печери, в котрій на кінці находили ся потайні двері.

— Ходи зі мною, синочку, — сказав до Івана. — Вступи до моєї хати, будеш у мене гостем. То й побалакаємо, коли хочеш.

Дід відімкнув двері, за котрими показав ся довгий, темний, вузький коридар, вижолоблений у скалі. Тим коридарем ішли оба довго, дуже довго, як бачилось Іванови. Час той вистарчив бодай на те, щоб його веселий і енергійний настрій знов змінив ся на якусь знеохоту. Вже навіть Іван почав собі в душі бурчати і запитувати себе самого, який чорт казав йому лазити по якихось мишачих норах, з котрих може й виходу ніякого нема. Аж ось Дід зупинив ся, заскрегінцав ключем і отворив другі двері.

Легітне зеленковате світло вдарило Іванови в очі, але не разило їх зовсім. Зробивши ще кілька кроків, він побачив себе в величезній кам'яній світлиці, пишню прикрашеній усякими фантастичними різьбами, яріючими хрусталами, обвішаній нитками золота, вистеленій бляшками чистого срібла. Всі меблі в тій світлиці були з гнутих в різнородні форми жил зеліза і срібла, на котрих лежали плити з прозрічастого гірного хрусталу або фіолетового аметисту. По рогах вибризували натуральні фонтани, освіжуючи повітря, а на середині в майстерних козубах горіла найчистіша живиця і ялівцеві ягоди, розливаючи свіжий запах лісів і полонин.

Дід наблизив ся до одного стола і своїм золотим ключем тричі вдарив хрусталу плити.

— Віюку! — крикнув він, і голос його, на світлі такий тихий, похорий радше на бренькіт комарика ніж на людську мову, ту гримів мов могутий водопад і розбудив стократний відгомін десь у далеких, безконечно просторах підземеллях.

Ще не перегомонів той відгомін, що гучною хвилею котив ся з пече-

ри до печери, коли в тім десь далеко-далеко почув ся глухий лускіт, немов гупане величезної ступи. Лускіт той повторив ся мірно раз за разом, звільна наближаючись до них, і в кінці побачив Іван, як із сумерку дальших печер виринула якась постать — величезна, похорожа на колоду дерева оброслу рапастою корою, з вузловатим корінням і чепіргатими гілками. Се був Віюк, невідступний слуга Діда, сторож і опікун лісів бескидських, про котрого Іван ще змалечку багато наслухав ся в казках. Ледво-не-ледво в тій живій колоді здужав Іван відрізати почварну, майже шестистіпну голову, оброслу жмутами сухого моху та корявими грибами замість волосся. Очей почвари не міг Іван добачити, бо вони були заховані під довжезними навислими віями з товстої кори. Гіляки і коріння, се були його руки і ноги.

— Хто мене кличе? — гробовим, глухим голосом запитав Віюк, наближаючи ся до Діда.

— Се я, Віюку, — сказав Дід.

— Пане мій! — крикнув Віюк, — се ти? Чи-ж то може бути? Дай, нехай доторкну ся твоєї руки!

Дід подав йому руку, а Віюк доторкнувши ся її, беркиць перед Дідом на землю, і важке, глибоке хлипане потрясло цілим його безобразним тілом.

— Бідний мій пане, — хлипав він, — де-ж ти бував так довго?

— Потому про се поговоримо, Віюку, — сказав Дід. — А тепер скажи міні, що діє ся з мосю дочкою?

— Дочка твоя здорова, виросла вже така велика, тільки все плаче за тобою. Ми вже думали, що ти ніколи не вернеш.

Іди, Віюку, приклич міні її сюди!

— Сюди? Але-ж пане, чую, що ту є ще хтось крім тебе, якась сира душа. А ти знаєш, що твоя дочка не сьміє бачити сирій душі.

— Не бій ся, Віюку, — відказав Дід. — Знаю се добре. Але знай, що сира душа, про котру говориш, се той милосердний чоловік, що мене увільнив з тяжкої вязниці. Я винен йому вдячність, Віюку, і хочу йому віддячити ся. Іди тільки, йди по мою дитину. Заким обоє сюди вернете, се-го чоловіка вже ту не буде.

Віюк устав і погунав знов у далекі печери, та швидко втонув у темряві.

VI.

Коли Віюк віддалив ся, Дід обернув ся до Івана.

— Ну, що-ж, синашу, пора тобі до дому. Скажи-ж міні, чим можу тобі віддячитись?

Іван стояв, мнучи шапку в руці і не казав нічого. Дід довго, прошибаючим поглядом дивив ся на него, а далі сказав:

— Слухай, Іване! Чув я твої нарікання на нещасну долю, на тяжку неволю, що її терпиш. Ти увільнив мене з неволі, то справедливості на-казує, щоб і я тебе увільнив із твоєї неволі. Так скажи-ж міні, чого-би ти найбільше бажав собі в житю?

Іван усміхнувся широко, показавши два ряди білих, здорових зубів.

— А чого-ж, Дідусю, можу я іншого бажати, як не того, чого бажає кождий бідний чоловік? Щобим не був бідним, щобим не потребував турбувати ся тим, що буду завтра їсти, в що одягнусь, де спати буду. Щобим міг хоч на хвилину відпочити собі від тої тяжкої, неастанної праці.

— Так тобі дуже праця докучила?

— Ой Дідусю, так докучала, так докучала, що й сказати не можу. Ненавиджу її цілою душею. Бо й за що-ж маю її любити? Гляньте на мої руки, на мої ноги, на мої плечі. Май-

же від коли на світі народив ся — працюю, гарую, як худобина, а що маю з тої праці?

Задумав ся Дід.

— Тяжке твоє положення, синашу, і я справді не знаю, чим тобі найліпше допомогти. Дав-би я тобі грошей — у мене того добра не купити, та ти знаєш, небоже, гріш як вода, не кождий зуміє вдержати його в жмені. Гріш до грошей іде, то швидко ріжні жиди, хрещені й нехрещені, довели-б тебе до того самого стану, в яким тепер находиш ся.

— Ну... але... може-би я... прещінь... якось... — пробубонів Іван, чуваючи ся в тім.

— Ні, хлопче, ні! — відказав Дід. — Ти-би тільки розпий ся, розпустив ся, і на тім конець. Не тільки-бсь грошей при собі не вдержав, але й сам-бсь пропав, знаю се добре. А я не хочу, небоже, щоб ти мене потому проклинав.

— Бігме що не буду! — поспішно крикнув Іван.

Усміхнувся Дід добродушно на той викрик, але зараз зробив ся знов поважний.

Ти, хлопче, не думай, що я жулюю для тебе золста. Гляди ось тут — і Дід показав в однім куті яскині на-сипану величезну купу того металю, що жеврів, мов купа горючого вугли, — я міг-би тобі зараз дозволити набрати собі з отой купи, кілька-бсь тільки міг додвигати. Але вір міні, знаю добре, що се була-би лиха заплата за твою услугу. Дам тобі щось ліпше, щось таке, що тобі стане за всякі гроші і скарги, а разом освободить тебе від тої неволі, котру так ненавидиш, від праці.

— Ой! — радісно скрикнув Іван.

— А при тім дось таке — говорив далі Дід, — чого тобі ніхто не відбере, на що ніхто не влазить, чого ніколи не згубиш. Ось маєш!

І Дід узяв із одного стола лежачий на нім простий мосяжний перстень, грубий і незграбний, такий, які жиди продають сільським парубкам по п'ять крейцарів.

Іван видивив ся на Діда широко випуленими очима, немов хотів сказати: так отсе має бути дар цінніший від купи золота?

— Візьми, небоже, — мовив Дід, — і не суди сеї річі зі зверхного вигляду. Непоказна вона, то правда, а про те, се найцінніша річ з усіх, які маю. Се перстень чудодійний. Хто його носить, той ніколи ні о що не журить ся, тому сповняють ся всі його замисли, всі бажання. Той усе, чого тільки хоче, все осягне без праці.

— Чи то може бути! — скрикнув Іван і простягнув руку по перстень.

— Не думай, що я хочу тебе ошукати — сказав Дід, подаючи йому не-оцінений перстень. — Побачиш швидко, що мовлю правду. Впрочім як-би коли мій дар тобі не подобав ся, можеш міні його звернути. Тільки прийді до ліса, там де ти увільнив мене з вязниці, і крикни тричі: „Діду!“ та здар палицею по дереві, то я зараз тобі явлю ся.

— О, я думаю, що не буду потребував вас трудити, коли тільки се правда, що ви кажете, — скрикнув на радощах Іван.

— Не маю звичаю брехати, — суворо відмовив Дід. — Отже ще раз тобі говорю: як тільки мій дар коли небудь почне тобі неподобатись, то прийді і заклич мене — я візьму його назад. В якікі інші руки крім твоїх він не піде і нікому крім тебе служби робити не буде, се памятай. А як відда-ти його міні, то я тобі в заміну за него дам який інший дар, що собі сам вибереш. Ну, а тепер іди і бувай здоров!

За кілька хвилин Іван був уже на світлі.

(Дальше буде.)

НА ОСІННІ ВЕЧЕРІ

Найгарніші книжки для молодіжки і старших.

Англійські Казки	15 ц.
Байки Леоніда Глібова	5 "
Байки Есона, в 4 образах	15 "
Байки Фовтена, в 4 образах	15 "
Байки-Небеліці	10 "
Весела Читанка, в образах	20 "
Вечерниці, український гумористичний збірник	25 "
Ворожка, товариска забава	20 "
Горбоногий, весела казка в образах	20 "
Запорожці, історич. казка Ів. Нечуя-Левицького	15 "
Ілюстровані Народні Казки	20 "
Казки Андерсена, обіймають 245 сторінок друку	65 "
Казки Братів Грімів, в образах	25 "
Казки дідів Хоми про чудеса та химерне	15 "
Колі ще зовні говорили, казки для молодіжки	40 "
Москаль, який та царівна, казка	15 "
Народні Казки, в образах	65 "
Наші Українські Казки заповнення Материнки	25 "
От собі кавочки, в двох ілюстраціях	15 "
От собі сторінки, в трьох ілюстраціях	30 "
Пів кошик казок для веселого міра	20 "
Подорож Гульєра до краю Великанів	25 "
Подорож Гульєра до краю Ліліпутів	25 "
Робінзон Крузо, брошура, 75 ц., оверлейний	90 "
Тисяча і одна ніч, випуск I. 80 ц., вип. II 70 ц., випуск III	90 "
Українські Казки, в мовних образах	60 "
Українські оповідання	45 "
Українські приказки та загадки	10 "
Японські Казки, в образах	25 "

Агентів потрібно зараз. Платня 5 до 25 доларів денно. Голосити ся потребують тільки такі, що мають на гадці працю, на адресу: P. O. Box 190, Aspinwall, Pa. 38-41

Руська кольонія.

Для чого ідете до чужих агентів, котрі з Вас тяжко запрацьований гріш витискають?

Хочете пізнати багату, чудову околицю і в ній замешкати? В тій околиці курсують по фармах трамваї, а церков в місци.

Спішіть ся і пишть по інформації до:

J. ROMAND,
BOX 371

36— FARMINGTON, Mo.

Европейська адвокатсько-нотаріальна і війсьнова канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім краю процесуальні, спадкові і грошові, стягаємо закладі рати і переводимо в правий табулі всі документи, нотаріальні акти, повноваження, контракти купівлі і продажі. Тестаменти; скріпці; довідні декларації і спадкові, потверджені ціс. корол. генеральними Консулатами. Виробляємо урядовою дорогою асентуринові подання та увільнення від військових справ та маємо самих найліпших адвокатів, що заступають наших клієнтів. Всякий ч нас споряджений документ, має правну важність в старім краю. Ідучим до Росії виробляємо паспорт для вільного переїзду через границю. Порада даром. Голосити ся або пишть в всякій справі: D. Klager, 121 Norfolk Str., New York, N. Y.

На
сплату

по 5 цент. денно
або
\$1.50 місячно.

Кожному Руському пішлемо 14-каратовий, поволочуваний-годинник і дармовий вартості 20 доларів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно. Місячні рати будуть сплачувати лише тоді, як дістанете вже годинник, випробуєте його і будете задоволені в нього. Пишіть сейчас по інформації і каталог, залучаючи марку на відповідь, до: AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6, 1152-1154 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL. Room 210.

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевші шіфкарти на експресових і поштових кораблях до Гамбурга, Бремені, Антверпену, Роттердаму, Лібава і Ліверпулю. Услуга знаменита, харч обильний, подаваний чотири рази денно при накріттих столах. Окремі фамілійні каюти для родичів. Як хочете їхати до краю або спроводити когось сюди до себе, то пишть на нашу адресу або приїжджайте на дино в Нью Йорку і зателефонуйте до нас "443 Orchard", а ми випишлемо по вас сейчас свого урядника. Нічліг у нас безплатний аж до від'їзду корабля. Висилаємо гроші до всіх частей світа після найвишого денного курсу. Мінйемо гроші на корону, рублі і марки. Голосити ся на адресу:

American European Steamship Co.,
121 Norfolk Str., New York City.

\$5
Дармо
\$5

Кожному чесному робітникові даємо можливість здобути премії вартості \$5 повсім даром. — Премія А) хороший імпортований грамофон о сильних і адекватних тонах, вигравальний руські пісні. Премія Б) дворядова гармонія о подвійних голосах і басях, на котрій можна витравати всілякі концертні кушення. Премія В) гарний гарантований, грубо волочений годинник з найліпшим американським осередком.

Пришліть свою адресу і марку на відповідь, а випишлемо Вам сейчас інформацію, в який спосіб можете дістати всі ті три премії цілковито за даром.

AMERICAN BAZAR

105 Chambers St., New York, N. Y.

Жінки! Учіть ся акушерства.
Єсе хороше занятє, забезпечує Вам гарний заробок на усе житє. Адресуйте: **Doctor C. Deutsch,** 40 229 East 14th Str., New York, N. Y. Tel. 933 Stuyvesant

Російсько-Американська Лінія
ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ
— МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ —
8½ днів до Роттердаму, 11½ днів до Лібава.

„КУРСК“ — 28-го Септембра
„ІТУАНІЯ“ — 21-го Октября
„БІРМА“ — 11-го Новембра
III класа \$29.00 | III класа \$30.00
II класа \$45.00 | II класа \$47.00
I класа \$52.00 | I класа \$62.00
По ближній подробці просить ся звертати до наших агентів або до головного заступництва;
A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

Читайте!

Родимці! Не дайте ся обманувати! Если хочете дістати гарний і добрий годинник, то удайте ся просто до нашої руської фірми, а ми обслужимо Вас чесно і скоро.
Если хочете, пішлемо Вам чудовий 14 Karat solid gold filled (14 Karat, золот, виповнюваний) годинник, кривий, о 3 чудово ріблених ковертах, в добрім американським верхом о 17 камінях, гарантований писемно на 20 літ, за ціну фабричну \$8.25. — За сей самий годинник в інших компаніях заплатите 30 до 35 дол.

ВАЖНЕ! За сей годинник заплатите доперва тоді, коли його оглянете і Вам подобає ся. — Пишіть вперед по каталог і докладний опис годинника.

EUROPEAN BAZAAR

25 EAST 14th STR., NEW YORK CITY.

Ми опять звертаємо ва шу увагу на найліпший всхідний тютюн.

Тисячі читачів, котрі знають що значить добрий тютюн, з задоволенням приймуть те, що є сказано в великим оголошенню у сім числі часопису про папіроси „Hassan“. American Tobacco Company, одна з найбільших і довірених фабрик тютюну в світі, слушно заявляє, що „Hassan“ папіроси суть найліпшим всхідним тютюном, котрий варта добру ціну.

Сі папіроси суть зі знаменитого рода тютюну. Вони суть западні і лагідні при куренню. Вдоволяють навіть найвибагливіших курців. А се тому, позаяк они суть найліпшого гатунку а і тому, що через їх дешеву ціну стались вони улюбленими папіросами для дуже багато людей.

Пачку містять 10 тих знаменитих папіросів можете купити за малу ціну, бо лиш 5 пнт. Коли ще звернесь і на те увагу, що „Hassan“ папірос має при кінці коркову обвідку, то треба дійсно признати, що вони суть найціннішого виробу для визначних курців.

HASSAN

Цигаретки

з корновим закінченням.

Лиш подумайте! Десять таких цигарет з найліпшого і пахучого тютюну за 5 центів! Так цінних цигарет доси не було. Се є одиникий витвір нашої довголітньої практики і великих улекшень у виробі. Продаєсь їх всюди.

The American Tobacco Co.

111 Fifth Ave., New York City

Потреба робітників

до майнів, камінюломів, залізних до-ріг, цеголень, на фарми, до реставрантів, салюнів і до готелів. Потребуємо також людей фамілійних і самотних дівчат до фабрик близько Нью Йорку. Голосити ся на адресу: A. Miller, 196 E. 3rd Str., New York, N. Y. 36-39

ПОШУКУВАНЄ.

Хто би знав, де перебуває моя жена Текля Бемко, з дому Текля Ратувна, котра втікла, полишаючи мене з двома маленькими діточками, зволить як найскорше донести мені, а дістане 5 доларів нагороду.

Моя адреса:

Stephan Bemko, 203 Greene Str., Brooklyn, N. Y.

ЧИТАЙТЕ! Фарми і поти на продаж.

Родимці! — Отсим повідомляю Вас, що компанія

INVESTMENT CORPORATION
котра продає землю в YORKTOWN, VIRGINIA
установила мене ОДИНОКИМ СВОІМ АГЕНТОМ ДЛЯ ВСІХ РУСИНІВ.

Настають часи безробіття. Хто має який гріш а не хоче його стратити, нехай завчасу купить собі фарму або лоту і то в таких місцях, де би мав спосіб легко прожити і забезпечити собі добру роботу. Таке місце є в YORKTOWN, VIRGINIA.

Землі на продаж не багато. Тому нехай кожний спішить, щоб забезпечити собі сталу роботу. Покиньте міські діми, майні та гульні фабрики, де дроките що хвиля о своє житє, а йдїть на свіжий воздух, чисту та здорову воду, важните безжурно на лоні природи у вічно зеленій Вірджинії. Будова двох великих фабрик уже кінчить ся, а роботу дістануть там лиш сі, що купили фарму або лоту. Досі осли там вже около 20 родичів руських а польських до 60. Руська кольонія положена особіно. Земля прекрасна і багата. Скоро лиш збільшиться ся число Руських, сейчас буде поставлена руська церков. Місце під церкву і на цвятар уже готове.

Майчесь! Спішіть ся, поки маєте нагоду.

Прому явити ся лично найцікавіше о 11-ї год. перед полуднем кожного віткрка.

По всякій інформації пишть до руського агента Вассіла Матоліча. Адресуйте:

В. МАТОЛІЧ,
821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

15 15 \$100 нагороду

Правила до розв'язання загадки.

Випишіть одно число від 1 до 9 до кожного квадратика в такій спосіб, щоб сума тих чисел в котрій побуді бик виносилла 15. Одного і того самого числа не вільно живити 2 рази. Відгадавши ся загадку, пишть нам й, а коли вона буде алуно розв'язана, ми випишлемо вам сертифікат на \$100 на 4 гарні лоти в розмірі 10.000 квадрат стїп, які знаходять ся около 50 миль від Нью Йорку. Стала ціна сих лотів виносилла \$199, а ви, коли алуно відгадаєте повністю загадку, дістанете сі 4 лоти лиш за \$99. Сю квоту можете сплатити \$5.00 готівкою, а по \$8.00 на місячні сплати.

Користайте в сей нагоді і станьте ся посідателем власного майна. Пишіть скоро по майні і більшші виспелня на адресу:

RUTHENIAN DEPT.

ROOM 912, 63 PARK ROW, NEW YORK CITY.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невральгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-y“ в хвили, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілім світі, а дістати його можна у всіх другесторах Злучених Держав по 25 і 50 центів за фляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в сугавах, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руськім язичі знаходить ся в кожній коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller знаходить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лін виробляють

F. Ad. Richter & Co.

213-215 Pearl Str., New York City

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

Одинока руська агенція шифкартова в Нью Йорку.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відіхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Желаючи скористати в нагоді низької ціни, повинні удавати ся до нас зі всякими запитами о інформації і о час відліну кораблів.

Жиючим подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стаціях (depot) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як такої і про їх багажі і нічліг.

КРАЙНІ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до нас так, як до свого дому. Хто має замір їхати до старого краю, або спроводити кого до Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістане добру услугу. — Номер телефону агенції єсть Orchard 887.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

КНИЖКИ

нотрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Берп та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Пиганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	15
О підземних скарбах	20
Оповіданє про заздрних богів	25
Про нутро землі	10
Покуса	15
Про кінець сьвіта	5
Ринар і смерть	10
Розмова Поляка з Русиним	20
Релігійні вірованя	60
Русько-англійський тлумач	15
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	20
Страшна пімста	10
Смерть	15
Степові люди	20
Страйк	15
Страйк на смерть, робітнича драма Товарища ворожка	15
Хто з чого живе	20
Унія в Америці	50
Які то є люди на землі, з 20 образ. шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друни.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Помяник за померших	10
Папері листові з вінетами, оден.	2

Молитвенники і книжки богослужбні та релігійні.

Звичайна оправа.	
Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Збірничок	55
Збірничок найкраснір пісень цер.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Збірник	1.90
Збірничок	1.30

Замовлення належить вислати на адресу:

SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ціни і правила оголошень в „Свободі“.

1) **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСОВІ**, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані, дістануть на жаданє листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСІВ** по 3 цнт. від слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, як: мітанги брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союзу за поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу“.

ОГОЛОШЕННЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союзу, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) **Належитість** за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безсильно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна прислати також поштовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того чи-сла часописи, в яким воно має бути поміщене. Оголошенє телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошующих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази опущта, викине ся оголошенє несовісної фірми; крім сего редакція доложить всіх старань, щоб опущта потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусить бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквитовань.

В першій русько-американській

РИЗНИЦІ

в Шенандоа, Па.

можна дістати

всі церковні і братські річи.

Всякі замовлення приймаєсь і після желаня виготовляєсь.

Приймаєсь також старі річи до направи.

Світло церковне найліпшої якості.

Церковні книги різної величини як також всякі молитвенники в різних цінах.

Ризниця має на складі бланкети метрик уроджень, вінчань і уєспих. — 100 за 95 цнт.

На жаданє висилає ся цінини.

Пишіть на адресу:

RYZNICIA, 114 S. Chestnut Str., SHENANDOAN, PA.

R. J. GLICK Агєнт асенураційний від огня.

Офіс находить ся в **WILLIAM McCONNEL BUILDING** (15—30)

SHAMOKIN, PA.

Зовеїм даром!

Ми висилаємо грамофони всім нашим землянам у всі сторони Зл. Держав без одного цента задатку.

Земляки ведучі з нами діла не ризикують нічого, бо кожний може машину випробувати, а коли вона йому не подобає ся, то може її не брати.

Подайте нам лише свою адресу, а ми Вам виплемо наш каталог, з котрого можете вибрати собі такий грамофон, який Вам подобає ся.

Гаранція наших грамофонів на 5 літ.

Продажа за готівку або на рати!

Продаємо також всі можливі інструменти за готівку або на сплату.

НОВІСТІ!!

Поділині 10-цалеві рекорди найславніших русько-українських співачів зі Львова, Київ, Кракова і Варшави.

GLOBE RECORD and SUPPLY CO., 131 E. 7th ST. NEW YORK, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00.

Надвиська і нерозділені зиски \$100,000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банківський бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частин сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500,000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Лічу лишень муштин!

Спеціальні і за разліви слабості муштин	Чи Ви єсьте діткнені якою спадальною слабостію і чи хочете віддати ся під опіку довіреного лікаря?
Зачеяпенє крові і шкірні висипки; болі в роті, горлі і на язичі.	Чи Вам випадає волосє? Чи чути Вам в уст і чи маєте непримний віддіх? Чи болять Вас зуби або ясна? Чи маєте біль голови або якісь болі в нижних частях тіла? Я ручу Вам за знамениту опіку в повисших случаях.
Недомаганя мочеві; блуди молодости; запалєня; корчі і неправильности артерій.	Чи не допустились Ви проступку проти прав ядоровля і природи? Чи не відчуваєте солю в хребті? Чи єсьте зажурені? Чи єсьте надмірно нервові, ослаблені і чи не тратите енергій? Чи чуєтесь немічні, зривоблені і неспосібні виконувати Вашу працю як попередно? — Приходіть до мене, а я Вам поможу вилічитись.

Порада і оглядини безплатні.

Урядові години: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі і сьвята від 10-ої рано до 1 ої попол.

Dr. GEARY 151 W. 23rd St., New York, N. Y.

Зголошуватись за по опіку лікарську, мусять явити ся особисто до оглядин, пованк листовними порадами неможливо як слід лічити слабості. Не пишіть до нас, але приходіть самі. 21-46

Михайло Угорчак, 619 EAST 11th ST., NEW YORK CITY.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випожицає різні українські і паші костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представлєнем.

Петро Ярема
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випожицає наріччя на весілля, крестинні всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.
Телефон: Orchard 2568.

Русини Пітсбургал

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічіть скласти свої ощадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson i 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кожний, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контролєрів. Продаємо **КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ** на найліпшіх ліній, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburgh, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банк.

Найвисше забезпеченє \$100,000.00

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам кракливою і брехливою рекламою. Як нам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чий він ручить і де його зарука? Відвічальний Агєнт і банкір складає заруку в державну касу. Зали повірте кому свій гріш, чи то до перетованя, чи переслання до старого краю, поперед переконайте ся, чий і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я аложив в державній касі **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уважати непевних банкірів. До наших послуг є старий, опитний Агєнт, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повновадства та полагаджує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробиці курсу і ціни шифкарт.

Відповідаю відвотною поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвисше забезпеченє \$100,000.00

Одинона взірчево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудняє добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, як томе різніорудні гарні черенки і принаєом.

Виконують

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Впов. Родимці, як томе Відділи і члєни Р. Н. Союзу пованні в всяких друкарських роботах удавати ся лєше до своєї друкарні „Свободи“.